ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Година XXII — Број 453
Субота, 3 септембар 1960

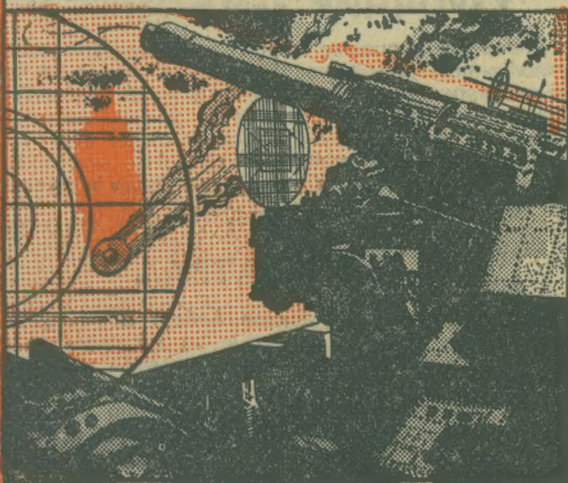
ФЛАШ ГОРДОН

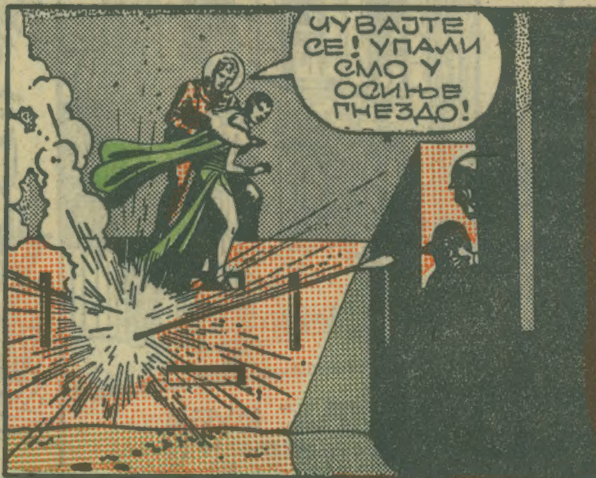

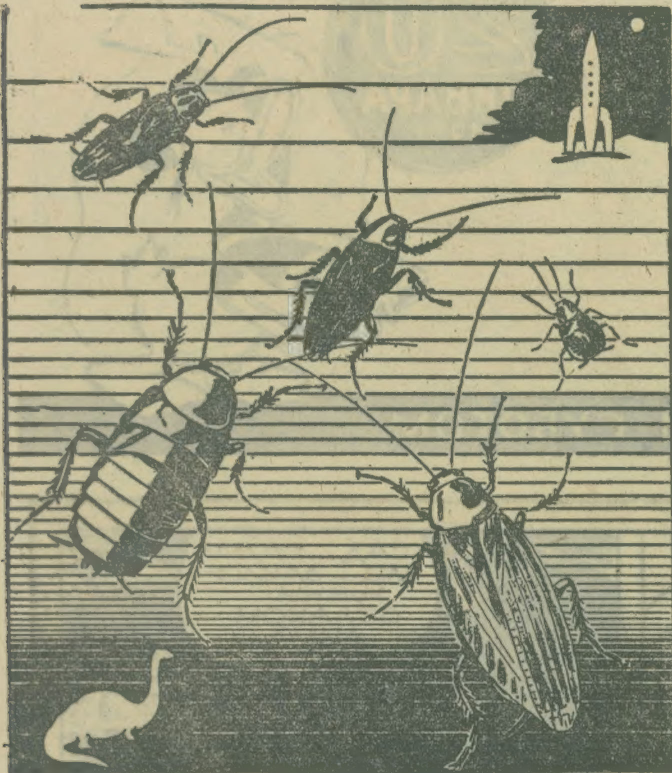

У ОВОМ БРОЈУ:

Т. 12/60

НАСТАВИЋЕ СЕ

»ГЛОБТРОТЕР«

Бубашваба, један од најодвратнијих инсеката, прави симбол прљавштине и болести, најстарија је у свом роду — преживела је неких 200 милиона година од периода карбона. Овој напасти ниједан кутак на земљи није непознат, она живи по целом свету.

МОДЕРНИЗОВАЊЕ ЛУВРА

Највећи музеј у свету — париски Лувр — треба да буде модернизован. Програм ће бити изведен у току пет наредних година. Поред осталог, предвиђа се отварање педесет нових сала, што ће омогућити да се изложи још око 6.000 ремекдела која већ читав један век чаме у магацинима музеја. Међу њима је и седам Рембранта, двадесет слика Ван Дајка, преко три стотине слика чувене холандске школе седамнаестог века као и досад непознате слике француских мајстора.

ВЕЛИКА МЕДАЉА

Волт Дизни, познат по својим стриповима и цртаним филмовима из природе и о животињама, добио је од француског Удружења за заштиту животиња велику златну медаљу као специјално признање због његове вештине да природу приближи гледаоцима.

Вредан син – срећан отац

Велику пажњу на овогодишњој изложби ђачких радова у Врњачкој Бањи привукао је апарат за дестилацију воде, који ће служити отсад као учило у школи за електрохемију. Апарат је начинио Драгослав Радичевић, свршени ученик осмог разреда основне школе. „Политикин забавник" је већ писао о њему како је са једним другом подигао у селу Руђинцима на храсту „летњиковац". Сада је ту инсталирао и радионицу и малу електричну централу на ветар. У својој „лабораторији" на храсту високој 20 метара, прави мале генераторе, детекторе, трансформаторе.

Зимус је направио апарат за електролизу бакро-сулфата, а затим апарат за дестилацију воде који смо видели на изложби.

Овај апарат је једноставан, врло практичан а производња јевтина. Драгослав је приказивао посетиоцима, ђачким родитељима и друговима, како је конструисао и како ради његов апарат. На дрвеном постољу стоје само тегла од џема са поклопцем и једна празна конзерва. Све то као и шнур са утикачем не кошта више од 300 динара. На поклопцу тегле учвршћен је „механизам" и провучене унутра две раздвојене електроде. Одводна цев из тегле повезује је с конзервом у којој струји хладна вода и хлади пару која одлази из тегле. Кад се тегла напуни једним литром воде и шнур укопча са струјом, вода почне брзо да ври и пара одлази кроз цев у суд. На овом принципу ради и апарат за печење ракије.

Овај мали апарат дестилише један литар воде за 20 минута, а ако би се повећала запремина онда би се пет литара воде дестилисало и за 10 минута. Кад сва вода испари апарат се аутоматски искључи.

Драгослав жели да учи средњотехничку школу а његов отац Радоје, срећан због успеха свог сина, понудио му је једну собу у стану за радионицу.

ЖИВА ТРГОВИНА

Дивљи пси — дингоси који праве велике штете кољући овце, уцењени су у Аустралији великом наградом. У Јужној Аустралији је још до недавно влада плаћала четири фунте за скалп једног дингоса, док је Западна плаћала две фунте али је захтевала реп као доказ. Ловци ових двеју колонија су доскочили — договорили су се да заједнички раде. Настала је жива трговина скалповима и реповима. Западни Аустралијанци су притом очевидно слабије прошли. Али у сваком случају један убијени пас коштао је државу двоструко, јер је плаћала и реп и скалп једног истог пса.

НАЈНИЖИ НАТАЛИТЕТ

Према подацима статистичке службе најнижи наталитет у Европи у 1958 години забележен је у Шведској: на 1000 становника било је просечно 14,2 рођења. Мали наталитет има и Луксембург — 15,5. У Источној Немачкој такође он износи 15,5, у Мађарској 16,1, у Данској 16,5 и Великој Британији 18,8 на хиљаду становника.

ПАМЕТНИЈИ

По интелигенцији прво место припада сисарима, док птице много заостају иза њих. Има мали број породица птица које показују ретку способност да нешто науче. То су гаврани, папагаји, вране, врапци и сенице. „Мудра" сова не спада у ту групу.

УЗРОЧНИК ЗЕМЉОТРЕСА

Током ове и прошле године дошло је до неколико катастрофалних земљотреса. Научници се труде да пронађу њихове узроке а неки сматрају да је један од разлога и џиновска пукотина која се пружа на хиљаду километара у океанима. Наиме они су открили пукотину која се баш протеже у зонама активних земљотреса: дуж северног и јужног Атлантика, улази у Индиски Океан и простире се кроз Пацифик.

ОН СМАТРА...

Немачки ветеринар, доктор Алберт Вецел, који ради на клиници у Ландау, дошао је до закључка да се све већа ужурбаност у животу људи одражава и на домаћим животињама. Испитујући нервне поремећаје животиња у току 80 последњих година, он је сакупио доказе да су данашњи пси далеко нервознији од некадашњих.

RIPLEY'S – Веровали или не!

JKQVX и Z
НЕ УПОТРЕБЉАВАЈУ СЕ У ВЕЛШКОЈ АБЕЦЕДИ

СУЛТАН АС САНД I
ВЛАДАР МАРОКА
УДАВИО СЕ КАД ЈЕ ИМАО 10 ГОДИНА
ДОК СЕ КУПАО У ЛАВОРУ (1358)

„КРИВА" КУЋА
У ПИТЕРСБУРГУ (САД)
САГРАДИО ЈУ ЈЕ 1816
СУЈЕВЕРНИ ЧАРЛС О'ХАРА
БЕЗ ИЈЕДНОГ ПРАВОГ УГЛА

СТАБЉИКА СЛЕЗОВАЧЕ
ВИСОКА 3 МЕТРА И СА 241 ЦВЕТОМ
ИЗРАСЛА ЈЕ НА ИМАЊУ
ХЕЗЕЛ БЕКЕМ
ИЗ КЕНТОНА (САД)

ПСА
КОЈИ ПУШИ ЛУЛУ ИМАО ЈЕ
ДЕН РИОРДЕН
ИЗ СИДНЕЈА (АУСТРАЛИЈА)

СИЛОМ ВЛАДАР
ГЕНЕРАЛ МИСИЗИ
ПОСТАО ЈЕ ЦАР ИСТОЧНОГ РИМСКОГ ЦАРСТВА ПОСЛЕ УБИСТВА ВИЗАНТИСКОГ ИМПЕРАТОРА КОНСТАНСА II ЗБОГ ТОГА ШТО СУ ГА ЊЕГОВИ ДРУГОВИ-ВОЈСКОВОЂЕ ОБУЧЕНОГ БАЦИЛИ У БАЗЕН
ПРЕТЕЋИ МУ ДА ЋЕ ГА У ЊЕМУ ДРЖАТИ СВЕ ДОК НЕ ПРИМИ ПРЕСТО!
ВЛАДАО ЈЕ ГОДИНУ ДАНА (668)

© 1960.

ОН ЈЕ ПРВИ ПРИМЕТИО

Фаусто Вранчић, рођен 1551 године у Шибенику бавио се математиком и техником. У свом зборнику о техничким проналасцима приказао је под насловом „homo volans“ човека прикаченог конопцима за неку врсту четвртастог једра са странама од пет метара, како скаче са високог торња. Али његова заслуга нарочито је у томе што је он први приметио да

величину „падабрана“ треба прилагодити тежини човека. То Леонарду да Винчију који је сличну „справу“ направио сто година раније није било познато. Вранчићево име је због овога записано у светској историји ваздухопловства.

ПРВИ БАЛОН

У Босни „два сата“ далеко од Бихаћа, првих година 19 века, можда већ 1802, пало је нешто велико бело с„неба“. Свет се уплашио јер није знао о чему се ради, а разна тумачења су само повећавала страх. Испоставило се после да је из Болоње „у земљи Италији“ неколико европских научника ради опита полетело великим балоном. Над морем су пресекли конопце корпе и попадали у воду, а балон, олакшан, одлетео даље — до нашег Бихаћа, и тако био и остао први балон који је летео над Југославијом.

ПЛАТА ЈЕ СЛОБОДА

Сава Ковачевић, имењак хероја са Сутјеске, био је најстарији падобранац. Када га је преко тумача запитао један енглески подофицир откада је у војсци одговорио је:

— Од почетка 1942.

— А колико си био баш на фронту?

У недоумици Сава је сукао брке. Како га то пита!

— Па, од почетка 1942. Ми смо стално на фронту, он је свуда.

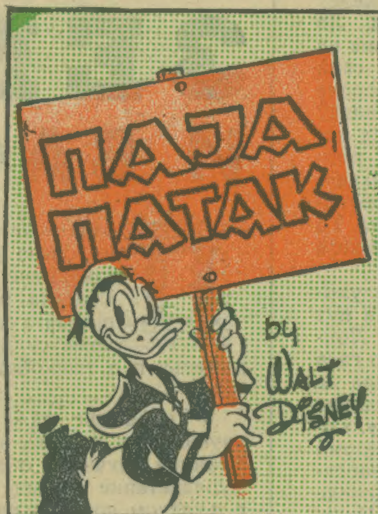
— У падобранце си сигурно отишао због боље плате? — продужавао је Енглез.

— Сви ми имамо исту плату — слободу! — наљути се Сава и окрену му леђа.

И спорост користи

Бранким каналом летео је једне ноћи „бомбардер“. Био је то уствари бивши немачки хидроавион коме је пилот Ћирило Врабић скинуо магнете са мотора још пре капитулације Италије. Тако је апарат остао у ропству. Магнети су се лако поставили и Ћирило је на њему обављао задатке.

Кад је код Макарске угледао светлост многих аутомобилских фарова устремио се право на непријатељску колону која се на друму поред обале одмарала. Две бомбе су створиле узбуну и покренуле противавионску одбрану. Али Немци су гађали као да нишане прави бомбардер, брзу машину — и стално промашивали. „Малог“ је спасла спорост.

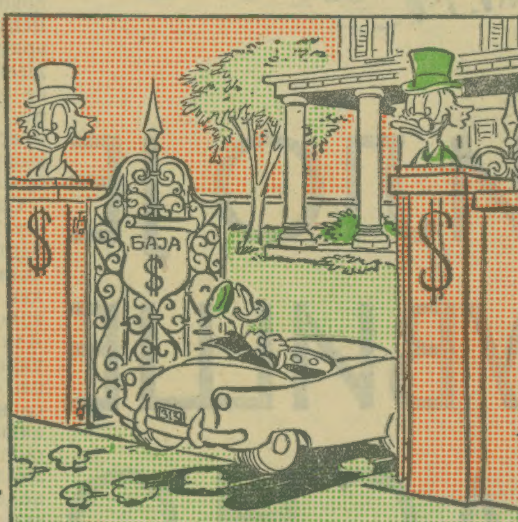

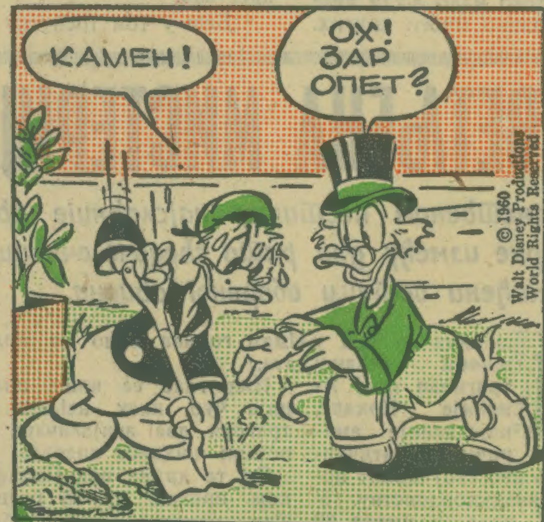

„Паметни“ даброви

Канадским дабровима у римском зоолошком врту не прија врућина. Да би се освежили у слободној природи покушали су да побегну — и веома вешто су приступили припремама за бекство. Цела дабровска породица од осам чланова радила је на томе. Најпре су уз сам бетонски зид у свом кавезу начинили насип. Чувари нису обраћали пажњу јер су сматрали да је то њихова природна забава. Али после неколико дана су утврдили да је насип, уствари изрована земља, служила само као заклон пред отвором за тунел који су они прокопавали испод бетонског зида. Отвор и тунел су затворени. Али даброви су одмах почели да копају земљу на другом месту.

☆

Најлепша коса

На конкурсу „Ко има најлепшу косу у земљи?“ учествовало је 12.500 младих Швеђанки. Задатак жирија заиста није био лак. Саветовање је трајало дуго док најзад није решено да награда припадне 22-годишњој Хелени Алблом, чија је коса боје старог злата дугачка 1 метар и 35 сантиметара. Као победници, њој је припало бесплатно путовање и боравак у Холивуду, али је унапред изјавила да не намерава да се посвети филму.

АМСТЕРДАМСКИ „ПЛАНИНАРИ“

У Амстердаму, главном граду најравније земље на свету, једна група љубитеља планинарења тренира у центру града сваке суботе по подне.

Сви су они чланови амстердамске секције Удружења аустриских алпиниста. Тешке и опасне вежбе — пењање уз вертикалну планину, изводе се на специјално направљеној кули за вежбање амстердамских ватрогасаца. На овај начин они одржавају кондицију за годишње одмор који ће провести у Алпима Италије, Аустрије или Швајцарске, или у Арденима и Ајфеловој планини у Немачкој.

БИЛО ЈЕ СУВИШЕ КАСНО

Тачно пре 20 година, у току последњих шест месеци 1940 године, Велика Британија је доживљавала тешке часове. Усамљена и готово без оружја, лицем у лице с „непобедивом“ Немачком која је прождирала своје непријатеље, Британија се одупирала нападима тада најјаче авијације „Луфтвафе“ и принудила Хитлера да одустане од инвазије

Никада у историји Енглеске први министар није одржао тако потресан, драматичан и „неенглески“ говор. Ситуација је изгледала безнадежна. Слободни свет је још 1939 године трпео поразе пред фашизмом. Пољска је брзо покорена, Данска није пружила отпор, Норвешка, Белгија и Холандија се готово нису ни одупрле а и Француска, верна савезница из првог рата, положила је оружје. Од најсеверније тачке у Норвешкој до шпанске границе цела атлантска обала се налазила под Немцима. Хитлер је личио на савременог Џингискана.

Тога дана Черчил је у Доњем дому говорио снажним гласом, а цела његова појава одавала је одлучност.

— Тући ћемо се на морима и океанима, тући ћемо се на жалима, тући ћемо се свуда где се непријатељ искрца, тући ћемо се на њивама и по улицама, тући ћемо се по планинама и шумама, али се нећемо предати! — рекао је он.

„Али чиме?“ — упитао је затим самог себе, јер је боље него ико знао да је Енглеска без оружја. На плажама и високим стеновитим обалама југоисточних грофовија налазиле су се слабе снаге недовољне за одбрану разуђене обале. Уверио се у то и сам једног августовског дана кад је посетио обалске положаје недалеко од Довера и чуо од једног генерала да његова бригада распоређена на шест километара обале располаже са свега три противтенковска топа за које нема више него шест граната.

За одбрану домовине, значи, Енглезима остају само два адута: морнарица и малобројно, али добро опремљено ваздухопловство.

На дан 21 јула у фиреровом главном штабу сазвани су на саветовање сви шефови војних снага: сувоземне, морнарице и ваздухопловства. На дневном реду била је само једна тачка: ликвидација Енглеске. Хитлер је први узео реч и саопштио својим сарадницима одлуку о операцији „Морски лав“ чији је циљ био прелазак Ла Манша и искрцавање у Енглеској.

Предвиђено је да се 40 најбољих дивизија, претходно обезбеђених акцијом далекометних топова преко Ла Манша од Денкерка до Булоња, огромном надмоћношћу авијације и постављањем мина, домогну британске обале. Тако ће енглеска морнарица, најопаснији непријатељ Вермахта, остати изван операција.

Агресивна немачка врховна команда стрепела је ипак од тог подухвата. Генерали су о детаљима операције „Морски лав“ говорили врло опрезно и са много устручавања. Хитлер је захтевао да му они обезбеде пребацивање 100.000 људи у првом налету а у другом 160.000 на широком фронту од Брајтона до Ремсгејта. У том случају он је гарантовао за успех. Најозбиљнији су били приговори морнарице која није могла да стави на располагање два милиона тона бродовља за пребацивање толиких снага и материјала. Предлагала је да се искрцавање изврши на много ужем фронту.

— Категорички одбацујем овај предлог који би за сувоземну војску претстављао право самоубиство. Нећемо ваљда слати своје најбоље људе на кланицу! — узвикнуо је на ово генерал Халдер.

Претставници супротних гледишта су ипак врло брзо нашли заједнички језик када се повела реч о британском ваздухопловству. Сви су се сложили да је пре сваке сувоземне и поморске операције потребно уништити РАФ и обезбедити потпуну надмоћност у ваздуху.

Са пуно разметљивости Геринг је обећао у најкраћем року пораз Енглеза у ваздуху. Њихове авионе ће уништити у директним окршајима или на земљи и онеспособити аеродроме у Сасексу и Кенту.

Вермахт је на обали Ла Манша окупио до зуба наоружане дивизије, морнарица је усидрила у пристаништима Француске неколико стотина бродова спремних за десант, а Луфтвафе концентрисана у Па де Калеу отпочела је операције. Две ваздухопловне флоте са 3.000 апарата ступиле су у дејство. У првој фази нападали су конвоје у Ла Маншу испред пристаништа Плимут и Довер покушавајући да изазову бројно слабије енглеске ловачке ескадриле и да их униште у непосредним борбама. Затим су извршена жестока бомбардовања аеродрома у југоисточним грофовијама Енглеске где је уништено доста авиона. Пре него што су прва два циља до краја остварена офанзива се пренела на Лондон.

За одбрану од Месершмита 109 и 110, Хајнкела 111 и Јункерса 87 и 88 (Штуке) којима је располагао Геринг енглеско ваздухопловство је имало само неколико стотина Харикена, Спитфајера и Бленхајма који по квалитету нису заостајали за немачким авионима, али су морали непрестано да се боре са по два и три противника. У току целог јула водиле су се изнад Ла Манша и Кента даноноћне ваздушне борбе. Посаде свих енглеских авиона су морале више пута дневно да узлећу на задатак, али и поред несташице муниције нису подлегле. У првој великој ваздушној бици 15 августа Луфтвафе је изгубила 76 апарата. То је био њен први озбиљнији пораз.

Главнина немачке ваздухопловне офанзиве се први пут 7 септембра сручила на Лондон који је после постао главни Герингов циљ. Изгледа да је баш ова његова одлука спасла Велику Британију. Готово сви енглески аеродроми су били уништени. Дезорганизација је претила да доведе до потпуне катастрофе. Незадовољство и депримираност међу пилотима достигли су врхунац. Баш тада Немци, жељни великих победа које се оглашују звуцима фанфара, ударили су на британску престоницу верујући да ће уништењем центра скршити британски отпор.

Сваке ноћи а понекад и дању 200 до 300 немачких бомбардера нападало је Лондон чији су становници више од два месеца живели у паклу вриске, детонације и пожара. Али не само да су издржали уништење станбених квартова, докова и обала Темзе већ се и даље живело нормално: канцеларије су радиле, позоришта и биоскопи се нису празнили. Метрои који су преко ноћи претстављали једино склониште били су препуни.

Британски пилоти су невиђеном храброшћу заустављали налете Герингових ваздушних хорди. Када је он најзад увидео своју грешку било је сувише касно. Луфтвафе је претрпела тако тешке губитке да се од њих више није могла опоравити.

Средином септембра Немци су уз последње напоре са 800 авиона напали у два таласа британску престоницу. Отпор је био велики — уништена су 183 немачка бомбардера и тај дан је значио прекретницу у бици за Британију. Немци више нису вршили нападе дању и пројект „Морски лав“ је напуштен.

Одајући тих дана признање пилотима британског ваздухопловства Черчил је рекао:

— Никада у историји човечанства тако мало људи није спасло толико много других.

ЧУДАН УСЛОВ

Франк Шерман, тежак око 145 килограма, и његова жена од 113 килограма треба да ослабе најмање по 23 килограма да им не би била одузета усвојеница Џенет Мервил, дете од десет месеци. Услов им је поставио нико други него калифорниски старатељски уред због тога „што претерана дебљина у великој мери умањује изгледе на дужи живот због чега је велика одговорност одобрити им усвајање детета“.

Да не би изгубили малу Џенет, Шерманови су се херојски одрекли свих својих омиљених јела и слаткиша. После двомесечног поста под надзором лекара муж је ослабио 13 килограма а она око десет. Тиме су изгледи за усвајање већ знатно побољшани.

ВАЖНЕ ЧИЊЕНИЦЕ...

Вајкадашња претпоставка да је возачима аутомобила који су испили коју чашу више довољан кратак сан да се истрезне нимало не одговара резултатима до којих су дошли научници са универзитета у Гетингену. Они су непобитно доказали да алкохол из крви организма није у стању да апсорбује више него 0,12 промила за један сат. Овај процес није бржи ни у сну. За судску оцену разних прекршаја извршених у пијаном стању ово ће бити веома важна чињеница.

ЗЕМЉА И ВАСИОНА

После недавних успешних летова у васиону, јасно се показало да су могућности савремене технике готово неограничене. Стрелка и Белка са серијом мишева и инсеката који су летели у васиону пружиле су драгоцене податке о космичком зрачењу и о тешкоћама одлепљивања од Земљине теже.

То ће све дати нове могућности совјетским научницима за даља научна и реална достигнућа. Амерички научници опет наговештавају изградњу међупланетарне станице као отскочне базе за десант с људском посадом на путу ка некој оближњој планети. Рачуна се да за једну такву базу не треба уложити више но половину годишњих улагања Сједињених Америчких Држава у савремену ратну опрему.

Васиона није више тајанствена, суседне планете више нису недостижне. Али већина становништва Земље још је увек далеко од благодети цивилизације. Око 300 милиона људи на нашој планети зна само за исконску врсту исхране.

Четрдесет процената становништва само делимично користи савремене техничке могућности и то: палидрвца, шиваће игле, тканине од вештачког влакна, ручне алатке, разне врсте сечива и слично. Трећина Земљиног становништва у знатнијој мери поседује средства технике: савремени намештај и посуђе, превозна средства, електрично осветљење, часовнике, музичке инструменте итд. Само 10 процената укупног становништва Земље има широке могућности коришћења свих савремених техничких достигнућа.

Од упућивања десанта са људском посадом на неку суседну планету не одваја нас више но која година. Али ће по мишљењу најпознатијих светских економиста требати да прође још много деценија да би и другој половини човечанства биле приступачне у ограниченој мери савремене могућности цивилизације и технике.

СТАРИ ЛЕК ПРОТИВ ШТУЦАЊА

Платон у једном свом делу прича да Аристофан није могао одржати свој говор, јер је непрестано штуцао. Тада му је притекао у помоћ његов пријатељ Еривима који је, такође, требало да одржи говор.

— Говорићу уместо тебе. Када ти штуцање престане ти ћеш говорити уместо мене. Труди се да за време мог говора дуго задржаваш дисање и штуцање ће престати. Ако се то ипак не догоди, испери у више наврата грло водом. Ако је штуцање тако снажно да ни тада не престане, нађи неко перо, гранчицу или нешто друго чиме ћеш заголицати ноздрве. То ћеш чинити све док не кинеш два-три пута и тада ће штуцање сигурно престати.

Аристофану је пошло за руком да кине и штуцање је престало.

Баш у том тренутку је Еризимах завршио свој говор.

РАСВЕТЉЕНА МИСТЕРИЈА

О тајанственом нестанку најславније авијатичарке између два рата сведоче очевици. Нађени остаци обореног авиона.

Многима је још у живом сећању трагичан крај Амелије Ерхарт, најславније америчке авијатичарке која је цео свој живот посветила ваздухопловству. У јулу 1937, када је имала 39 година, пошла је на свом двомоторном Локиду, са навигатором Фредом Нуманом, преко Тихог Океана. Другог јула ухваћена је њена последња радиопорука.

— Налазим се у густим облацима. Не видим земљу. Имам горива само за пола сата.

Њен глас се више никад није чуо, нису нађени ни трагови два авијатичара ни остаци њиховог апарата.

Од те драме над Пацификом прошле су 23 године. Тек недавно два рибара са острва Сајпан, изгубљеног у Тихом Океану, осветлила су тајну која је покрила догађај. Претставнику америчких власти су изјавили да су 2 јула 1937 године видели како је један двомоторни авион пао у море недалеко од плаже на источној обали острва. Из авиона су се неповређени појавили један мушкарац и једна жена у мушком оделу и доплoвили до обале. Ту их је убрзо ухватила једна јапанска патрола и стрељала одмах и без саслушања.

После објављивања ове изјаве група америчких новинара је отишла на острво Сајпан и прикупила изјаве које се у потпуности слажу са речима два рибара. Новинари су чак донели у САД остатке срушеног апарата и стручњаци су их прегледали и утврдили да они заиста потичу од Локида Амелије Ерхарт.

Али овим још није потпуно одгонетнута тајна. Шта је америчка авијатичарка тражила изнад Сајпана који се налази око 1500 миља изван путање њеног чисто спортског лета? Да би се искусна авијатичарка изгубила и одлутала тако далеко потребно је претпоставити да су се сви инструменти у авиону покварили а то је готово невероватно.

У то време Сајпан је био једна од најзначајнијих јапанских истурених база на Пацифику и баш са њега су четири године касније полетели бомбардери који су разорили Перл Харбур. Зар је немогућно да је баш славна авијатичарка — да би лет изгледао што мање сумњив — изабрана да надлети тајанствено острво и испита шта Јапанци на њему раде?

Без обзира да ли су ове претпоставке основане или нису, јасно је да је јапанска команда ратне базе на Сајпану схватила њен лет као шпијунску акцију и без много доказа стрељала и њу и њеног помоћника.

КАД ЈЕ ВЛАЖНО

Када је време влажно неке птице лете ниско, јер инсекти којима се хране нису у стању да се дигну у висину због овлажених крила.

„СКРОМНИ“ КЛАВИР

На дан 3 јуна ове године навршило се 85 година откако нико није засвирао на једном скромном клавиру који се чува у париском Конзерваторијуму. Био је то инструменат Жоржа Бизеа на коме је компоновао оперу „Кармен“. Од оног дана кад је композитор умро 3 јуна 1875 године у Буживалу крај Париза, клавир више нико није отворио.

ДЕЧАК И МАЧКА

— Мацо, дошло је лето. Требало би да скинеш своје топло крзно!

— А, то никако нећу учинити.

— Зашто, када ти је овако врућина?

— Видела сам једног зеца коме су крзно скинули и више га нису обукли.

УТИЦАЈ ЛАРМЕ НА КРВНИ ПРИТИСАК

На годишњем скупу швајцарских лекара-кардиолога прочитан је реферат у коме су изнети резултати испитивања ларме на крвни притисак. Неочекивани, високи и испрекидани тонови изазивају повећање артериског притиска. При вожњи возом, услед једноличне и пригушене буке, крвни притисак опада. Џез музика, бука од аутомобила и мотора, као и плач одојчета изазивају повећање а класична музика смањује крвни притисак.

ЈОШ ЈЕДНА

Разним „краљицама“ које се бирају на све стране, енглеско Друштво за потпомагање фудбалског спорта додало је једну нову: „Мис фудбал 1960“. То је седамнаестогодишња Гилијен Франклин из Ковентрија, која је титулу освојила не зато што је ма чиме задужила фудбалски спорт него као и све друге — својом љупкошћу и свежином.

КОЛИКО ТРЕПЋЕМО

По мишљењу стручњака, здрав човек трепне сваке три секунде, а жене сваке четири. Трептањем не управља воља, а оно је тренутно — траје око четири десета дела секунде.

ГОЛУБОВИ као фабрички РАДНИЦИ

Ова чудна прича догодила се свега пре неколико месеци. У току једног пријатељског разговора, један инжењер се пожалио на своје неуспехе психологу са Колумбија универзитета у Њујорку, Вилијаму Камингу. Био је добио задатак да начини електронски апарат, али услед неког недостатка на једном његовом делу, апарат никако није могао да буде од користи. Фабрички надзорници, кад год би испитивали исправност тог дела, установили би да је добро израђен, међутим, накнадно би се утврдило да му површина није идеално глатка.

— А зашто се за контролу не користите савршенијим нервним системом но што је човечји? — рекао је професор психологије.

— Покушавали смо са свим електронским уређајима за које знамо — одговорио је инжењер.

— Зашто, онда, не бисте надзор поверили голубовима?

Инжењер се тргао. Помислио је да његов саговорник збија шалу, но овај је наставио:

— Ви, инжењери, не знате шта су голубови, а једног дана биће вам од велике користи. Могу да не спавају, могу бесконачно дуго да врше исти покрет а да им то не постане досадно, и поседују један рефлекс, потребу за кљуцањем, која може да се искористи у механичке сврхе.

У току протеклих седам година, професор Каминг је дошао до резултата који су му открили истину о великом дару појединих голубова. Испитивао је 72 врсте, све које живе на земљи. Захваљујући њему, једна лабораторија се већ поодавно служи голубовима који врше контролу израђених пилула и одбацују са бесконачне врпце све оне које су рђаво обложене. После тога, голубови су постали „пилоти“ космичких ракета. Они не дозвољавају скретање са правца. Наиме, у сам врх ракете угради се мали простор са голубом пред којим се налази зид од провидног стакла а иза њега, у самом центру, неколико зрна кукуруза. Да би дошао до хране, голуб стално кљуца у стакло и на тај начин доводи до споја кола струја које аутоматски делује на исправљање ракете чим ова скрене са одређеног пута.

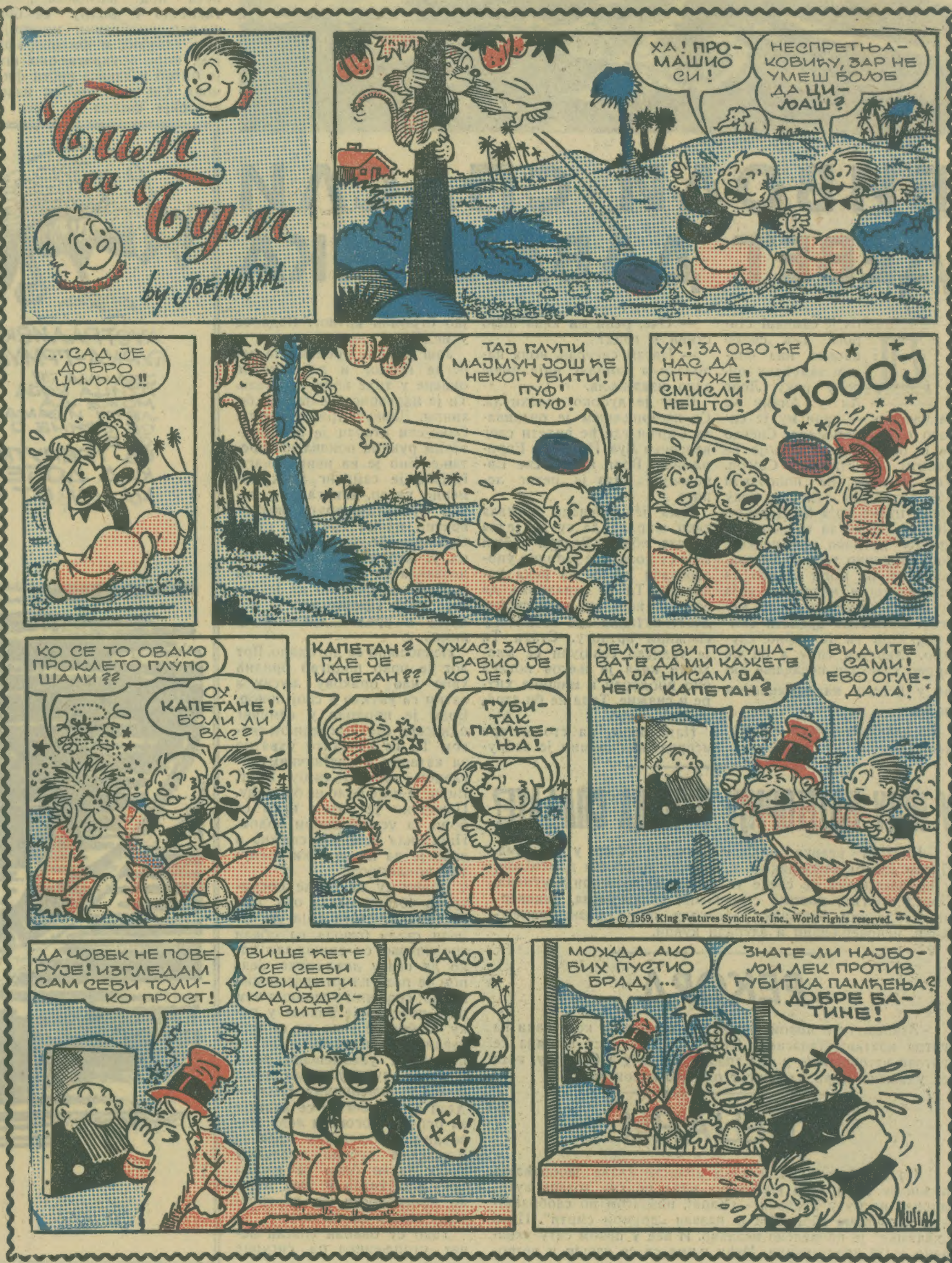
Нешто доцније, професор психологије позвао је у своју лабораторију инжењера за електронику и показао му дотле невиђену направу: један покретни точак на чијој се спољној страни налазе засеци и на њима предмети које треба испитивати. Уз точак је постављен кавез од алуминијума на коме су два прозора: један провидан, а други не. У сваком је електронски контакт. Кад точак почне да се окреће, предмет лагано пролази поред очију голуба-испитивача. Ако кљуцне у провидни прозор, значи да је комад исправан и окретање се наставља. Ако голуб

наједном подигне крила и почне да лепеће, ударајући у мутно стакло, значи да је фабрички производ неисправан.

Да се један голуб обучи за фабричког „надзорника“ потребно је 50 до 80 часова. Почиње се тиме што му се показују предмети који су очигледно неисправно израђени. Затим се показују они чија је неисправност све мање упадљива. Најзад, голуб уочи разлику између добро и лоше произведених делова. И тако смо данас, у доба аутоматизације и електронских мозгова открили голубове као најсавршеније испитиваче материјала!

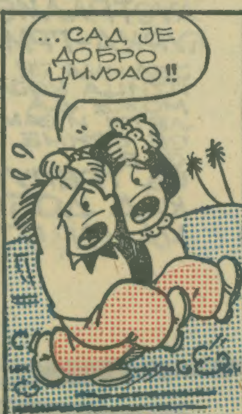
Прошло је неколико хиљада година откако човек није припитомио ниједну животињу. Чак и оне које су му толико служиле, постале су готово непотребне. Као најбољи пример може да послужи коњ, који нам сада користи више за спорт него ли за вучу. И рогата марва много је изгубила од некадашњег значаја. Али изгледа да се налазимо на почетку ере новог начина коришћења животиња. Томе, углавном, доприноси модерна психологија. Зар није Џорџ Томсон, добитник Нобелове награде за физику 1937 године, предлагао да се интелигенција појединих врста мајмуна користи за сакупљање многих врста воћа и памука? Ипак, изгледа, голубовима је било суђено да први уђу у производњу. Они се већ рачунају као „индустриски радници“.

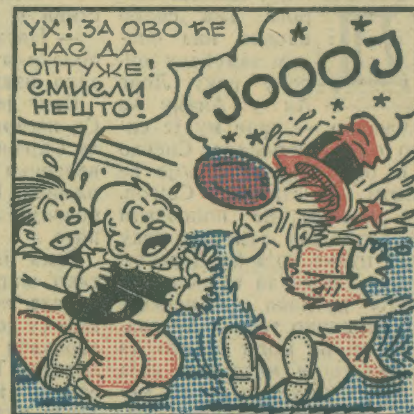

Драма на реци Лонг Ан у Анаму

БИВОЛИ СПАСЛИ ДЕВЕТ ДАВЉЕНИКА

Док је сампанг старога Тиа споро пловио низ блатом замућену широку реку Лонг Ан у Анаму он је уживао — лице му је сијало од задовољства. Сневао је о 10.000 пјастера које ће добити кад стигне у Сајгон. Тим новцем ће поправити већ дотрајали сампанг, неку врсту џунке која на Далеком Истоку служи за транспорт и превоз путника на рекама. Још неколико таквих путовања и он ће моћи богато да опреми своју мезимицу која треба да се уда о пуном месецу. Затим ће предати сампанг, који га је верно служио, старијем сину а он ће мирно сачекати последње дане у к'ћици на пиринчаном пољу.

Из размишљања га прекиде лепа Вонг.

— Оче, реци ми када ћемо стићи у град?

— Нисам сигуран, вода надолази а сампанг није више тако издржљив.

Вонг је дубоко уздахнула. Са нестрпљењем је очекивала Сајгон где ће видети свог вереника Луа. По мајци Европљанка, Вонг као и све Евроазијке била је ретке лепоте.

Река је изненада постала тако широка да су се једва виделе обале. Возачи џунки које су долазиле узводно упозоравали су их да река надолази. Ти је страховао да сампанг неће одржати својих девет путника ака се нађе у снажном вртлогу. Стари Ти је уздисао сећајући се младости када је његов поглед био продоран а мишице хитре и снажне. Тада не би стрепео. А овако...

Наједанпут, на сто метара испред њих шумно је забрујао огроман вртлог. Вода се у недоглед пенила.

Још је било времена да избегне вртлог и да сампанг окрене у тихе воде ка обали. Ти је маневрисао највећом брзином. Двапут, три, пет пута. Ознојени старац је већ дрхтавим рукама понављао скретање. Био је на ивици снаге. Најзад је сампанг ипак померио улево, али га је у истом тренутку други вртлог вратио према средини реке. Огромна чељуст вртлога који их је као магнет привлачио налазила се на 20 метара од њих. Ти је схватио да је дошао крај. Промрмљао је молитву и предао душе боговима...

Неизбежно се догодило. Вртлог је прво подигао бродић увис као орахову љуску а затим га увукао у свој понор. Вода је продрла у сампанг односећи све. Последњом снагом Ти се грчевито ухватио за катарку и очајничким погледом тражио своју Вонг. Више је није било на бродићу. Приметио је затим како се бори са ускомешаном водом. Није била довољно снажна и знао је да ће за неки тренутак подлегнути.

Драму су са обале посматрала четири млада ока. Два пастира Анамита који су чували стада бивола на обали грозничаво су смишљали како да спасу давленике. Једном је пала на ум спасоносна мисао: снажним ударцима камџије потерао је биволе у реку. Добро је знао да су они изванредни пливачи и да се не плаше ускомешане реке. И биволи су се упутили право према утопљеницима. Настрадали су почели да се хватају за репове, рогове и леђа животиња. У тренутку када је Вонг већ губила последњу снагу један биво се нашао крај ње. Имала је још толико присебности да га грчевито шчепа за врат.

Тако су биволи спасли девет утопљеника од сигурне смрти.

У КОЈУ КАТЕГОРИЈУ КУПАЦА СПАДАТЕ?

Постоји велика разлика између купаца у радњама. Према једној класификацији, коју су израдили психолози, у продавницама се среће углавном 20 категорија купаца. Поред других, постоје стручњаци, запиткивала, лаковерни, неодлучни, ћутљиви, радознали, попустљиви, срамежљиви, неповерљивци и злурадни купци.

РЕКОРД

Захваљујући новом систему белинографа који ради на ултра кратким таласима, један јапански лист штампа се готово истовремено у два града, у Токију и Сапороу, који су удаљени један од другог око 800 километара.

УПЕЦАНИ

По наређењу претседника иранске владе саобраћајна полиција предузима енергичне мере против возача аутомобила на путу Техеран — Карај, познатом по саобраћајним несрећама због чега је назван „друмом смрти". Прво „хватање" је проведено недавно. И већ у првом сату ухваћено је 14 преступника. Међу њима су се нашли и четворица колега претседника владе — чланови његовог кабинета.

ФАНТАСТИЧНО У ФИЛМУ

Филм, откако је настао, прешао је све путеве фантасве путеве фантастичног и чудесног ле све чуднија једна од друге: духови, вампири, људи-вуци, жене-леопарди, ђаволи, анђели, вештице и демони, хомункули и алрауне, дивови, патуљци и чудовишта из прастарог доба, невидљиви и окамењени човек, двојник, слутње и халуцинације, привиђања у сну, Голем и роботи, летећи тањири, људи с Марса и метеори са свим осталим интерпланетарним реквизитима.

Све оно што је познато из мита, бајки и прича разних народа филм је прихватио. Али је и снага редитељеве маште стварала ново, и створила га, не без разлога савремеником психоанализе, као што није без основа он постао и сарадник модерних наука које су откриле нове просторе.

Са филмом је човеков дух добио оруђе које као ниједно друго задовољава жеђ за чудним, фантастичним и језивим. Благодарећи његовој недостижној снази остварења, ритму којим се слике нижу, сугестивном дејству слике, филм је успео као ниједна друга старија уметност да сав тај свет прикаже тако живо као да се све стварно дешава ту пред нама.

Мишел Лакло, француски филмски критичар, издао је збирку докумената под насловом „Фантастично у филму" са брижљиво пробраним материјалом, сликама и филмографијом, који обухвата оно што је битно у таквој врсти филмова. Он даје кратак извод историје филма из чега се јасно види како су ти филмови популарно названи „филмови страве и ужаса", повезани са савременим духовним струјањима, како су јаки утицаји литературе и сликарства и како неисцрпна ризница ликова који стоје на располагању овој врсти филмова.

Доносимо једну од многих других интересантних фотографија из књиге Мишела Лаклоа.

ЧУДОВИШТЕ ИЗ ПРАСТАРОГ ВРЕМЕНА: „ЧУДОВИШТЕ ОД 20.000 ФАТИ" НАСЛОВ ЈЕ ФИЛМА ЕУГЕНА ЛОРИА СНИМАНОГ 1952 У ХОЛИВУДУ. ТУ СЕ ПОЈАВЉУЈЕ ОГРОМНА ПРЕИСТОРИСКА ЖИВОТИЊА КАО СТРАХ И ТРЕПЕТ ЧИТАВОГ ЧОВЕЧАНСТВА И КАО СТРАШНА ОПОМЕНА ЉУДИМА ДА ПОСТАНУ БОЉИ

МАРАТОНСКА РЕГАТА

Ове године се одржава маратонска регата са маршрутом од 3.600 миља. Са Бермуда прећи ће преко Атлантика 15 јахти из Сједињених Држава, по две из Западне Немачке и Шведске и три из Британије.

ОСМИ

Леонид Сједов, кога називају оцем спутника, недавно је на конгресу Немачког друштва за ракетну технику и астронаутику у Хајделбергу добио Херман-Обер медаљу као знак признања за научни рад. Он је осми носилац ове медаље, а међу седам досадашњих налази се и Вернер фон Браун.

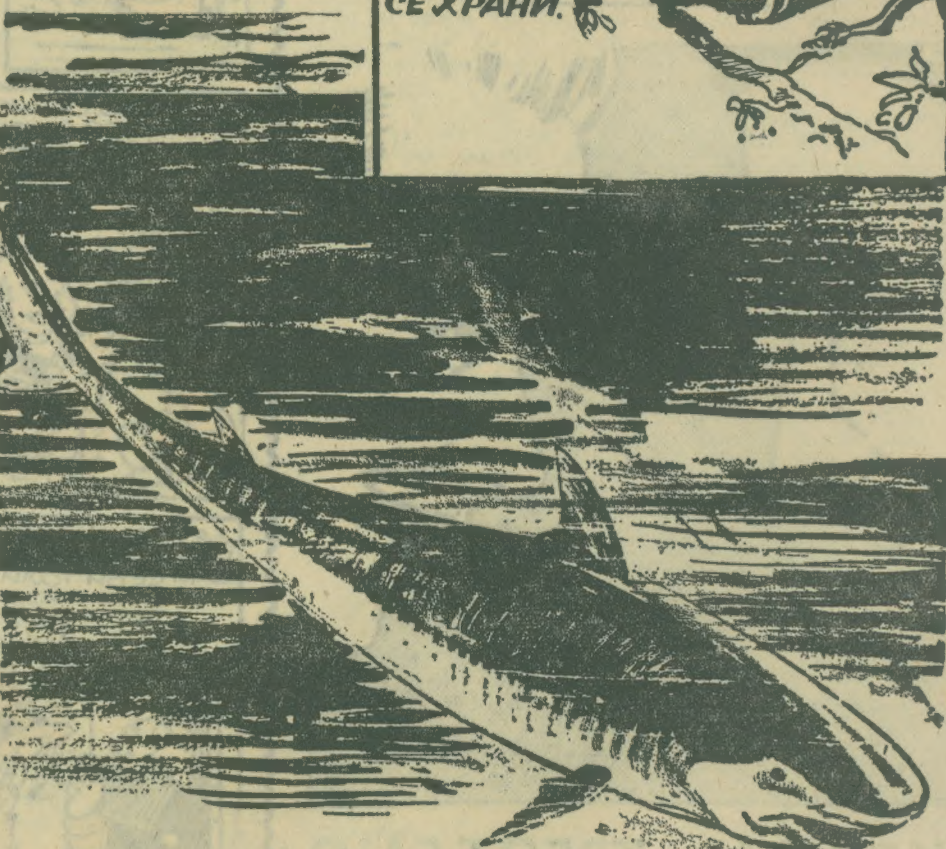

КИШНЕ ГЛИСТЕ СУ СЛЕПЕ И ГЛУВЕ — АЛИ ИМАЈУ НЕКУ ВРСТУ ГЛАСА.

АУСТРАЛИСКА ЂУРКА-ГРМУША ЈЕДИНА ЈЕ ПТИЦА КОЈА МОЖЕ ДА ЛЕТИ И САМА СЕ БРИНЕ О СЕБИ ОД ТРЕНУТКА КАД ДОЂЕ НА СВЕТ!

КОАЛА МАЛИ АУСТРАЛИСКИ МЕДВЕД-ТОРБАР НЕМА ПОТРЕБЕ ДА ПИЈЕ ВОДУ — ДОВОЉНА МУ ЈЕ РОСА С ЛИШЋА КОЈИМ СЕ ХРАНИ.

АЈКУЛА-ТИГАР ИМА ЈЕТРУ ДУГАЧКУ КАО ЧИТАВО ТЕЛО!

АНЕГДОТЕ

САМО КАД ОН ДИРИГУЈЕ

Енглески диригент сер Томас Бичем присуствовао је са својим пријатељем неком концерту Моцартових дела којим је дириговао један његов супарник. После прве тачке, Бичем је почео да се врпољи на седишту.

— Шта ти је? — запитао га је пријатељ. — Ја сам мислио да је Моцарт твој омиљени композитор.

— И јесте, — одговори Бичем — кад ја диригујем извођењем његових дела.

КО ЈЕ ТРЕЋИ?

Једном, у време док је Ајнштајн још био жив, на једном научном скупу неки млад физичар приђе британском астроному Артуру Едингтону и запита га:

— Да ли је истина, сер Артуре, да сте ви један од она једина три човека који заиста разумеју Ајнштајнову теорију релативитета?

Приметивши чудан израз који се појавио на Едингтоновом лицу, млади физичар пожури да се извини:

— Опростите. Нисам желео да вас доведем у незгодну ситуацију. Јер знам колико сте ви скромни...

— Ништа, ништа, младићу, — на то ће Едингтон. — Само размишљам ко би тај трећи могао да буде.

ЧИЈА ЈЕ СЛИКА?

Дошавши у посету неким својим богатим познаницима, сликар Џемс Уистлер приметио је у њиховом салону једну своју слику коју је израдио неколико година пре тога. Уистлер ју је дуго посматрао, незадовољан својим делом, а затим је дограбио кичицу и стао да је дотерује.

— Како се усуђујете? — забезекнуо се домаћин. — Како се усуђејете да дирате моју слику?

— Вашу слику? — одговори уметник. — Не сматрате је ваљда својом само због тога што сте је купили.

ГРЕШКА

Др Јоахим Брандис лечио је неког богаташа. Кад је једног јутра дошао да посети свог пацијента и упитао га како је, овај му одговори:

— Како ми може бити... Сви смо ми сироти пси.

— Извините, екселенцијо, — рече Брандис — немојте претеривати... Ви заиста нисте сироти а ја ипак нисам пас...

ГОДИНЕ СОФИЈЕ АРНУ

— Колико имате година? — запитали су новинари француску позоришну звезду Софију Арну.

— Четрдесет три, — одговорила је она са осмехом.

— Али вам дају педесет и нешто...

— Да, — поново се насмешила глумица, — и то што ми дају с поносом примам!

Леваk и „дешњак“

Наука још није дала тачно тумачење зашто је неко левак а неко дешњак. Неки стручњаци кажу да је служење десном руком уобичајено и да је зато постало навика готово свих људи. Други кажу да се наслеђује особина којом ће се руком боље служити. Ако је један родитељ левак постоји вероватноћа са 1:6 да ће и његово дете имати ту особину. Ако су оба родитеља „дешњаци“, изгледи да им дете постане „левак“ смањени су на 1 према 16.

Нови „принц“

На „Сајму песника“ у фанцуском месту Форж-о-зо књижевнику Жану Коктоу додељена је титула „Принца песника“. Последњи носилац овог звања био је Пол Фор, али од 1912 године, није биран његов наследник. За протеклих 48 година већ се заборавило да је таква титула и постојала, па се зато сада поставило питање — ко је уопште додељује. Лист „Нувел литерер“ се снашао. Објавио је анкету међу својим читаоцима, и они су се изјаснили да је једини достојан ње Жан Кокто, а „Сајам песника“ меродаван да прогласи принца.

Необичан прсник

Лондонски кројач Леонард Барат постао је веома познат. Тешко да ико има муштерије из тако различитих друштвених кругова као он. Ради за људе на високим положајима, познатим истраживачима, агентима тајне службе и многим другима који се крећу у „опасним зонама“. Због чега све њих баш он привлачи и шта то израђује? — Прснике које не пробија метак. Они су толико тражени да једва стиже све муштерије да задовољи. Већину њих, додуше, он никад није ни видео нити зна ко су. Поруџбине са мером добија писмено, а по готов прсник обично долази неко други.

Изломљене пушке

Било је то 8 септембра 1840 године. Преко седам хиљада Турака, кивних због страшног пораза у коме је главом платио и сам њихов заповедник Бећир-бег Бушатлија, дошли су под село Салковину у намери да нападну Црногорце. Видевши толику турску војску сакупи се на брзину 200 Црногораца. Кад сутрадан Турци ударише на Салковину Црногорци их у два маха разбише и потиснуше чак до бедемом опасаног Жабљака. Али то је само био привремен успех. Турцима убрзо стиже помоћ и они свом снагом ударише поново на шаку Црногораца који се уз отпор распршише.

Али, у једном кућишту близу Салковине склони се двадесет и шест Црногораца. Турци их опколе са свих страна и знајући да их је мало, навале халаучући колико их је грло носило и просипајући силан огањ, уверни да ће их зачас смождити.

У крајњој невољи и у пуној смртној опасности, Црногорци решише да живи не падну Турцима у руке — макар сви изгинули. Пружали су жесток отпор без предаха. То је још више раздражило Турке па су лудачки насртали. Примакли су се до под саме зидове куће. Као помамни, голим рукама су хватали дугачке цеви црногорских пушака трудећи се да их истргну и преотму.

Настала је дотле невиђена борба, у којој су и једни и други показивали нечувено јунаштво. Убрзо је пуцњава престала. Кроз дим који се полако слегао, укрштали су се брзи покрети: Црногорци нису пуштали пушке из руку, а Турци су их отимали. Толико су се напрезали и једни и други да су се цеви, још усијане од ватре, искривиле, а једна тако преломљена да је половина остала у рукама Турчина, а пола у Црногорца. Када су велике пушке ликвидиране отпор је настављен малим. Али и муниције је нестало. Тада је добродошло и камење које су из куће бацали као из митраљеза заклањајући се иза брда турских лешева нагомиланих пред вратима.

Увиђајући да их овако не могу савладати Турци реше да заточенике спале. Таман када су принели сламу и сено око куће пристигну у помоћ Црногорци из Ријечке Нахије и оспу огањ на непријатеља. Пред новом опасношћу Турци побегну главом без обзира — оставивши за собом преко 120 што мртвих што рањених. Код Црногораца је било седам жртава и петнаест рањених.

Изломљене и искривљене пушке борци су однели на Цетиње и предали Његошу који их је примио као најдражи поклон. Дуго су оне стајале тамо, обешене о зид у Његошевој биљарди.

ЗАГОНЕТКА ЗАЛЕЂЕНИХ МАМУТА

Како су угинуле преисторијске грдосије које су нетакнуте пронађене у области Арктика? Постоји више теорија. Ми овом приликом доносимо занимљиву хипотезу природњака и истраживача Ивана Сандерсона.

Свуда око хладног Арктика протеже се појас вечито смрзнуте земље која обухвата северни део Сибира, Аљаску и део Канаде, што чини близу једну седмину територије свих пет континената. Већи део покривен је мешавином песка, муља и земљом погодном за рашћење биља, а све је то заробљено ледом. Ако би човек хтео да наброји врсте животиња чији се фосли налазе у леду, морао би да их испише на неколико куцаних страна. На челу листе налазили би се мамут дуге длаке и носорог са крзном, дивљи коњ који данас постоји још само у Азији, џиновски во и велики тигар. Из тла Аљаске ископани су остаци џиновских бизона, вукова и један лав који мало личи на данашњег.

Загонетка се састоји у следећем: када, зашто и како су ти живи створови наједном угинули, и на који начин су се замрзнули? Први одговор на то питање био је сасвим прост: „Животиње су својевремено пале на ледену површину“. Али одакле су пале? Најлепше је то, што су све те животиње сачуване у блату а не у леду.

Други научници су претпоставили да су се животиње утопиле у рекама и да су водене струје донеле лешеве до речних ушћа. Ни ово објашњење се није дуго одржало, јер се ниједна животиња није удавила већ су све одлично сачуване у стојећем или клечећем ставу.

Својевремено се јавило треће мишљење по коме је блато проузроковало њихову смрт. У тундри има толико и тако лепљиве иловаче да ни животиње не могу да извуку ноге из глиба. Научници су претпоставили да су мамути запали у лепљиви муљ дубок око два метра а онда је изненада наишла ледена мећава која их је сачувала за вечита времена. Међутим, касније је утврђено да тло под угинулим мамутима није било од лепљиве иловаче.

У северном Сибиру, у кориту једне притоке реке Березовке, нађен је пре 60 година један мамут чија је лобања горњим делом излазила из њеног корита. Животиња је била готово у седећем ставу, десном ногом се опирала о земљу, а левом као да је неког поздрављала. Са дела лобање који је био ван воде, вукови су разнели кожу и месо све до кости, док је остали део тела остао у добром стању. На његовој бунди debелој 60 сантиметара, није недостајала ниједна длака. Том приликом научници су открили и друге занимљиве појединости. Усне, непца и језик били су потпуно очувани. Чак су на језику и између зуба нађени остаци мамутовог последњег оброка, који није имао времена да прогута — свежи љутићи!

Да се нешто потпуно очува, потребно је брзо залеђавање. Ако је споро, у течности организма се стварају оштри кристали који проузрокују пуцање ћелија ткива и месо се распада.

Потребно је 20 минута, да би се један ћуран смрзао до минус 50 степени, а за говеђу полутку треба 30 минута. Али то су већ заклане животиње а за живот мамута чија је температура тела износила око 37 степени, и био заштићен дебелом кожом и густом длаком, потребно је више.

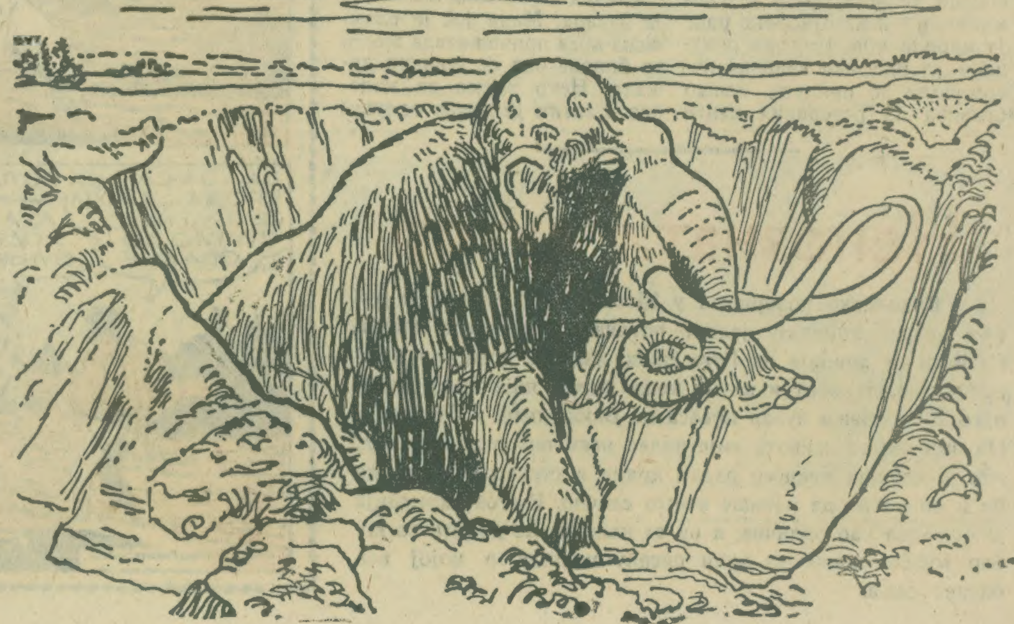
Испитивања су показала да пронађени и добро очувани мамути нису били прилагођени за живот у арктичком поднебљу. Његов блиски сродник, индиски слон, који му је сличан и по величини, мора да поједе 200 до 300 килограма хране на дан, чега нема у северним тундрама. Међутим, у желуцу пронађеног сибирског мамута откривене су биљке које траже доста сунца. Шта се могло догодити пре толико хиљада година да су поједине животиње, па и читава стада дебелокожаца, док су мирно пасла, наједном угинула и за врло кратко време замрзла тако да су нам ове животиње сачуване као живе?

Научник Сандерсон полази од следеће чињенице. У давно време, земљина кора, која је сада дебела између 30 и 100 километара, пуцала је, набирала се и поједине њене површине путовале су од југа према северу и обратно. Набирање тла било је такво да се данас не може замислити, и изазивало је ерупције вулкана чији је пепео помрачивао сунце месецима па и годинама. Истовремено су наилазили снажни топли или ледени ветрови, што је зависило одакле дувају. Убитачни гасови из вулкана стизали су до високих слојева атмосфере где су се нагло хладили. Ти гасови су се лагано спуштали према полу у виду дугих спирала, а кад би дошли близу земље били су захватани оштрим вртлогом. Затровани и расхлађени можда чак сто степени испод нуле, они су брзином муње изазивали смрт и залеђивање.

Вратимо се сада нашим мамутима који мирно пасу по сунчаним преријама. За неколико секунди наступа силовито струјање ваздуха као што се и данас догађа при крају арктичког лета кад изненадни налет хладне ваздушне струје обара температуру за 30 степени. У таквом тренутку мамут је морао прво да осети како му се јежи кожа, затим је почео да се гуши и смрт је наступила после неколико удисаја отровног ваздуха. За то време његова кожа, очи и плућа били су већ слеђени, а после једног сата, или више, грдосија је стајала као кип. Иза тога је наилазила вејавица да га покрије снегом а муљ великих поплава, које су услед силовитих тектонских поремећаја доприносиле са своје стране мењању спољног изгледа тла, затрпавао га је и чувао за наредне миленијуме.

На преријама Аљаске и данас има далеких мамутових сродника који такође мирно пасу, али нема више онаквих поремећаја да се живе животиње закопавају у земљу.

У прилог тумачењу научника Сандерсона иде нарочито то што су животиње заиста на препад лишаване живота да су им несажвакани залогаји остајали у устима. Његова претпоставка је занимљива, али изазива многобројна питања на која он треба да одговори, а од тога зависи хоће ли његова теорија бити прихваћена.

ИЗГУБЉЕНИ У ПУСТИЊИ

Млади брачни пар из Силверстона одлучио је да аутомобилом превали више од 200 километара преко заталасане пустиње Новог Мексика која се протеже од Санта Феа до Ел Паза и да до вечере стигне до хотела у Ел Пазу где су имали резервисане собе. Многи искусни људи из тог краја су их одвраћали:

— Шта да радите ако у пустињи којом данима не прође живи створ дође до квара мотора или оштећења возила?

Али они су остали упорни.

Први део путовања, око 150 километара, прошао је без незгода. Бил је возио великом брзином и свега два пута зауставио кола да се одморе. Већ готово близу циља није више био много опрезан. У једном тренутку престао је да гледа на пут којим је возио и окренуо се да нешто каже жени. То је било довољно да аутомобил у пуној брзини скрене са пешчане стазе, улети у јарак и преврне се.

Несрећа је хтела да том приликом напукне резервоар из кога је исцурила сва драгоцена течност. Џејн је сломила ногу и из отворене ране је цурила крв. Његови покушаји да поправи квар на аутомобилу и прикупи нешто бензина из резервних канти остали су узалудни. Прво је превио ногу жени која је јаукала од болова а онда ју је оставио саму усред пустиње и пошао да тражи спаса. Превалио је пешице десетину километара у свим правцима али је свуда био само песак у недоглед. Вратио се тек дубоко у ноћ и слагао жену да је у даљини видео логор, вероватно неких геолога. Нада у спас помогла је рањеници да склопи очи али је јутро донело нове муке. Тако су прошла три дана и три ноћи.

Четвртог дана се она онесвестила од болова. Натчовечанским напорима Бил је успео да је одржава у животу. Нису имали ни капи воде а обоје су умирали од жеђи. Сунце које је било у зениту и немилосрдно пекло а ветар који би с времена на време дунуо наносио је песак у очи и полуотворена осушена уста.

— Ово је крај, — мрмљао је обесхрабрен Бил. Не могу више, пијан сам од умора.

Полусвесна жена га је грчевито хватала за рамена и преклињала:

— Остави ме саму. Иди из овог пакла. Сам ћеш можда успети. Ја сам ионако осуђена на смрт.

Узалуд је он покушавао да је завара. Мада јој је сломљена нога причињавала жестоке болове она се јуначки држала. Неко време се колебао а затим је донео одлуку: или ће се обоје спасти или ће заједно умрети.

Ноћ која се по четврти пут спустила донела је нешто олакшања. Петог јутра изнад глава су зачули мрморење мотора. заборављајући на умор Бил је устао и почео снажно да маше кошуљом. Над пустињом је летео хеликоптер. У једном тренутку изгледало је да им се приближава. Махнити од среће и препуни наде почели су да вичу из свег гласа. Нажалост, са хеликоптера их нико није чуо нити видео, окренуо се према истоку и бешумно удаљио.

Бил није могао да верује у сурову истину и још дуго је махао. Када се хеликоптер претворио у тачку и изгубио са хоризонта обоје су пали у очајање.

За то време су се у Ел Пазу вршиле припреме за спасавање настрадалих. Пошто брачни пар није стигао неколико дана, директор хотела је телефоном потражио Силверстон и добио извештај да су они преко пустиње кренули аутомобилом за Ел Паз. Све је постало јасно. Два хеликоптера службе за спасавање упућена су над пустињу и стала да крстаре над њом. Први који је надлетао изнад изгубљених није ништа приметио. Други је наишао сат касније. Био је то последњи час. Пилот је приметио изврнуто возило и две тачке. Хеликоптер се спустио на врели пустињски песак и прихватио људе већ са помућеном свешћу.

Непознати аутор

Краљевско позориште у Штокхолму примило је руком писану комедију једног потпуно непознатог писца. Сазнало се доцније да Гете Вилк, како је комедија била потписана, духовит и веома вешт писац, није нико други него 29-годишњи чувар ирваса из Винклупена у Лапонији. Он ниједном у животу није видео неки позоришни комад, али је слушао преносе радио драма и стекао уверење да би и он могао да напише нешто слично. Његова комедија је оцењена као одлична, и он се нада да ће добити за њу бар толико новца да купи писаћу машину о којој већ одавно сања.

УТРИЛО И ФАЛСИФИКАТОРИ

У току последњих година, одељење париске криминалне полиције које открива фалсификаторе сваке врсте, запленило је 121 фалсификовану слику познатог француског сликара. Утрила. Све ове слике изложене су у париској полициској префектури, а по њеном затварању биће спаљене у присуству уметникове удовице.

НЕОСЕТНО...

Како да што боље проведу време сви они који свакодневно путују железницом од куће до града у коме раде и натраг — веома је погодно решено у Норвешкој. У сарадњи са Друштвом за образовање одраслих, државне железнице су увеле течајеве енглеског језика које може да користи свако ко ујутру путује на посао у Осло, а увече се враћа у своје предграђе. Предвиђено је 10 часова недељно. Пошто свака вожња траје отприлике један сат, ко год има воље и смисла за учење језика може већ за месец дана да постигне добар успех.

ИНДУСТРИЈА КОЈА НЕ НАПРЕДУЈЕ

— Толико се говори о непрестаном напредовању индустрије у свету да је то превазишло сваку меру. А ја знам једну за коју сам сигуран да не бележи никакав прогрес!

— Која је то индустрија?

— Часовника! Да ли си видео једну једину фабрику сатова чији производи иду брже но што су ишли последњих столећа.

НЕСПОРАЗУМ

Лекар:

— Је ли ваш син брзо прогутао пилулу коју сам му јуче преписао?

Отац:

— Врло споро. Растворио сам је у сладоледу који је сисао бар петнаест минута.

WALT DISNEY — СИЛОМ ОДВЕДЕН

ПРЕМА РОМАНУ Р.Л.СТИВЕНСОНА

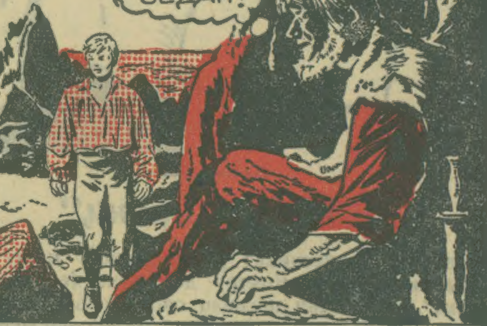

ПЛАСТИЧНИ ЗАКЛОНИ ЗА БИЉКЕ

Заклони у облику купе од провидне пластичне масе постављају се сада изнад биљака. Они одржавају стално исту топлоту и влажност што доприноси да биљка брже расте.

ИЗБОР ЈЕЛА У СОБИ

Болесници који се лече у болници Џон Сили у Тексасу добијају своје оброке увек у собама и то потпуно топле. Колица на којима може да стане 100 оброка имају грејаче и хладњачу.

ПРОТИВУ ХОЛЕСТЕРОЛА

У проузроковаче „модерних" болести, од којих све више оболева савремени човек, долази и холестерол — масно ткиво чије повећање штети срцу и крвним судовима. Људи се бране од холестерола посном храном, што није увек довољно, и зато се многи болесници интересују да ли је наука успела да створи какав фабрички лек.

Нажалост, до данас још није пронађено сасвим поуздано средство. Извесне лабораторије су откриле да женски хормон зауставља повећање холестерола у крви. Али, после извесног времена болесници су, упркос извесном повољном дејству, захтевали да се престане са таквим лечењем, јер су осећали извесне промене у организму.

Трагајући другим путевима америчка лабораторија Морел произвела је синтетичким путем извесна тела врло слична хормонима, али без хормонског дејства. Она, такође, заустављају повећање холестерола у организму. Лек је назван „трипаранол" и за две године опробан је на 2.000 болесника. Пошто се није показао шкодљив, америчка држава је пре неколико недеља одобрила употребу и продају. Према речима чувених америчких специјалиста за обољења срца, још треба бити обазрив, јер ће тек у току дужег времена моћи да се закључи не оставља ли трипаранол неко нежељено дејство на друге човекове органе.

НЕСАГОРИВИ ТЕКСТИЛ

Стручњаци енглеске фабрике „Пробан" из Лондона произвели су текстил који не може да се запали и који, бачен у ватру, не мења свој изглед и особине. По свом квалитету ова несагорива тканина потсећа на вунене материјале, а у себи садржи знатан проценат фосфора, хлора и још неких састојака.

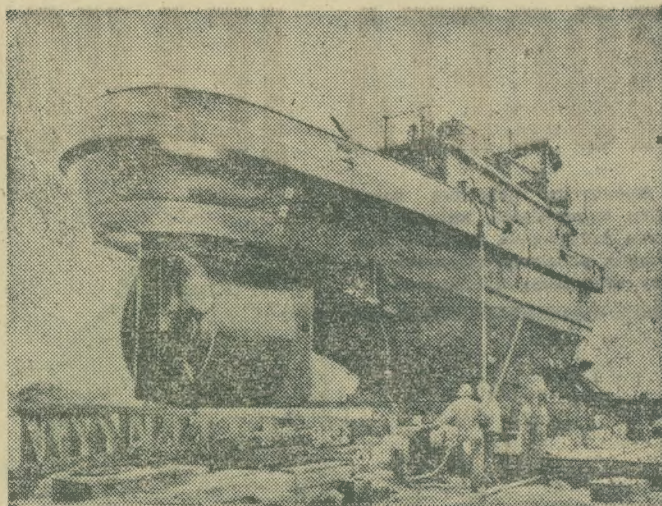
У ЦАРСТВУ ФОТОГРАФИЈЕ

Фотографија је данас на веома високом нивоу. Постоје фотоапарати који могу да снимају и за милионити део секунде, или у мраку, јер су осетљиви на топлотне таласе. Затим има апарата са уређајима који су у стању да сликају развијање цвета или пут куршума.

Овако усавршена фототехника омогућава да се наслика готово све што се дешава око нас, али је зато потребна стручност и стрпљење. Да би се направио добар и занимљив снимак неопходна је довитљивост и брзина нарочито за слике са спортских такмичења на којима су ухваћени узбудљиви тренуци. Фотографија је потврдила да муња није праволинска већ разграната кривуља. Понекад је потребно много времена, стрпљења и рада да би се фотографисао неки моменат или појава која траје само незнатан део секунде, као, например, помрачење Сунца.

БАТЕРИЈА ЗА ЧАСОВНИКЕ

Једна немачка фирма је израдила најмању батерију за часовнике, која ће давати електрични погон сатовима и сасвим малих димензија, уместо механичког какав је до сад примењиван.

ПРОПЕЛЕР У ЦЕВИ
ВЕЋА ЕФИКАСНОСТ

Овај мали реморкер за 20% има већу снагу него реморкери са моторима исте јачине а креће се подједнако добро и напред и натраг. То се постиже због новог начина постављања елисе и крмила. У краткој цеви налази се елиса а на предњем и задњем крају крмило. Пропелер избацује из цеви воду у облику млаза и тиме повећава притисак. Кад се реморкер креће унапред управља се задњим крмилом, а уназад — са два предња.

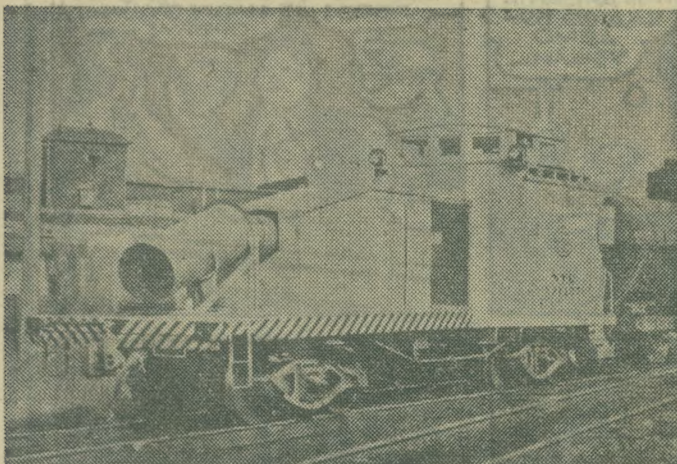
ОПАСНИ РАДАРИ

Становници северног Гренланда захтевају да се са њихове територије уклоне јаке радарске станице, као што је она у Тули, јер су опасне по њихово здравље. Снага радара је толико да има домет од више хиљада километара, а на простору мањем од 5 километара, делује као „зраци смрти".

Скутер у торби

У торби тешкој само 25 килограма налази се склопљен мали скутер. Најтежи од свега је двотактни мотор од 2,5 коњске снаге док је рам лак јер је грађен од алуминијума. На равном путу може да развије брзину од 60 километара на сат. А склопи се за свега 15 секунди.

ЧИШЋЕЊЕ ПРУГЕ МЛАЗНИМ МОТОРОМ

У Њујорку је прошле зиме први пут опробан нови начин чишћења снега и леда са железничких пруга. Употребљен је млазни мотор Б-36 чије се гориво налази у тенку који локомотива вуче за собом. Хладан ваздух додаје се млазу да би се спречило топљење или смрзавање снега.

РИБАР И ЏИН

ЦРТА Н. КРУЉЕВИЋ

ПОСЕТА ЈЕДНОЈ РИБИ

Француски подводни ловац Жан Фуше-Крето, писац неколико узбудљивих књига о подводном риболову, испричао је и ову занимљиву пустоловину.

Догодило се у школи за гњурце у Лавандуу, коју води Лео Милијан. У школу сам у ствари дошао са одређеним циљем: да се упознам са Проспером, припитомљеним морским гргечом.

Море је било мирно и бистро како се само може пожелети. Кад сам бацио поглед на казаљке, видео сам да се налазим већ 10 метара испод површине. Спуштао сам се према олупини једне лађе, сахрањене ту пре 40 година, у којој је живео домаћин коме сам ишао у посету.

Труп брода је био сломљен на неколико делова. То је била сама искривљена гвожђурија преко чијих су пречага алге разапеле своје многобројне пешкире. Наједном сам осетио нечије присуство. Окренуо сам се.

Преда мном, на два метра, непомично је стајао огромни морски гргеч са избуљеним кугличастим очима. Изгледало је да га моја личност врло интересује, и пошто сам остао непомичан, он је почео да маше трбушним перајима као да се хлади.

Није било никакве сумње да је то пријатељ Проспер.

Отимање хоботнице

У том тренутку сам приметио Леа како плива са овећом хоботницом у руци. Приближио се тамном гргечевом склоништу у које се он повукао уплашен зујањем мотора моје подводне филмске камере. Лео је пред Просперовим „вратима“ лагано замахао хоботницом. Пролазили су минути а домаћин је јуначки одолевао изазивању иако је она његова највећа посластица. Наједном, као да га је потиснуо мотор, гргеч је искочио из скровишта али је гњурац брзо сакрио хоботницу иза леђа. Проспер се зауставио отворених уста и погледао ме као да очекује саучешће. За то време ја сам снимао. Увређен Леовом дрскошћу, неочекивано је јурнуо ка његовој десној руци, шчепао мекушца и сада је почела комична борба у којој је свако вукао на своју страну, све док жртва није ишчезла у Просперовим устима.

Лео открива морског гргеча

Годину дана раније, једног топлог мајског дана, „Трамонтана IV“ се зауставила у Средоземном Мору код Ла Фумигија и Лео се спустио на дно да откачи једну рибарску мрежу која се ту заплела. Мрежа се закачила о стару олупину прекривену алгама, као хиљадугодишњом џиновском паучином. Гњурац је започео свој посао, и неочекивано, у једном тренутку осетио нечије присуство. Иза његових леђа мировао је велики морски гргеч и посматрао га како ради. Лео је сретао и раније велике гргече, али ниједан му није стајао тако надомак руке. Гњурац се такође утишао, али је риба, тешка око 25 килограма, једним снажним покретом репа ишчезла у олупини.

Пошао је за њом и на двадесетак метара угледао пролаз у склониште. Узбуђен, приближио се отвору, протурио главу, па рамена и леђа са драгоценим боцама кисеоника и, помажући се лактовима и коленима, приближио се риби. Да се спасе, почела је да мути воду витлајући репом песак, јер је пролаз био затворен гњурчевим телом и боцама. Лео је бацио млаз светлости са своје лампе и угледао рибу сасвим близу. Пошто је помиловао по трбуху слободном руком, изишао је из склоништа и довршио откачињање рибарске мреже.

Борба са смрћу

После неколико дана, Лео Милијан је пролазио бродом изнад истог места. Осетио је одједном жељу да сиђе и да види да ли је риба још доле. Прво што је спазио у дубини било је сивкасто тело једне хоботнице која се врзмала око праменова алги. Продужио је да се спушта али се тада указао реп једне рибе. Био је то његов гргеч, али са отвореним чељустима према хоботници. Гњурац се брзо сакрио иза некадашњег бродског ложишта да би посматрао како се хоботница креће не сањајући да је вреба непријатељ. У једном тренутку нагло се надула и, избацујући млаз воде као торпедо, одбацила се устрану. Али узалуд! Над њом се намах затворила страшна чељуст из које су за тренутак остали да вире само дуги пипци.

Селидба

Гњурац се тада замислио: ако морски гргеч толико воли мекушце овде, волеће их и на другом месту. Зашто га не би припитомио и преселио у свој крај? Милијан је потражио другог мекушца и брзо га нашао. Шчепао га је левицом и овај му се чврсто обавио око чланака. Онда је извадио нож, пресекао му нерве између очију и животиња је попустила свој снажни загрљај. Затим је допловио до склоништа, прошао кроз отвор и с нестрпљењем гледао да ли је риба на своме месту. Из помрчине је изишао гргеч и прво лагано, а онда као стрела јурнуо на свој омиљени обед.

Из дана у дан, у току неколико недеља, Лео Милијан је ронио носећи храну своме Просперу. Толико су се спријатељили да су један другог препознавали из даљине и журили усусрет. После је Проспер пренет у брод „Трамонтану IV“ и спуштен у нови стан у Лавандуу где и данас живи као припитомљена риба.

НЕОБИЧНА СКУЛПТУРА

Ово је један од чудних призора у Француској Екваторијалној Африци. Вековима су ветрови уз помоћ жеге и зиме радили на овом јединственом делу, односећи све што се могло скинути.

Тибетси, где се ово чудо природе налази, планинско подручје изнад Либиске пустиње близу Фезана, налази се на око 4.000 метара надморске висине. Многе стене и кланци начичкани су сличним облицима.

РЕНЕ КЛЕР МЕЂУ БЕСМРТНИМА

Рене Клер је први филмски радник који је постао члан Француске академије наука. То није лако постигао, јер на првом гласању није био изабран. Пре њега постали су академици Марсел Пањол и Жан Кокто, који су се такође бавили филмом, али су изабрани као књижевници а не као сценаристи, односно као филмски редитељи.

ЗАМОР КАО ЛЕК

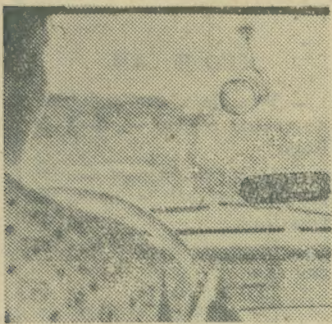
У сталном трагању да нађе лек шећерној болести и раку, наука је дошла до још једног занимљивог резултата. Инфициране животиње чији су мишићи стално замарани до највеће мере лакше се опиру једној од ових болести но животиње чији мишићи мирују. Било је чак случајева да су канцерозни тумори потпуно нестајали.

Засад постоји претпоставка да преморени мишићи производе извесну супстанцу сличну инсулину која се користи за сузбијање ове болести.

Да ли знате?

МАЛИ САОБРАЋАЈНИ СИГНАЛ

Овај мали рефлектор, направљен у Минхену причвршћен на предњем стаклу аутомобила може да хвата црвене или зелене светлосне сигнале на раскрсници. На тај начин омогућује шоферу да без окретања главе види да ли је пролаз слободан.

РИМСКО НАСЕЉЕ У ЧЕХОСЛОВАЧКОЈ

У Моравској су откривени трагови римског насеља из трећег века. Поред извесног новца четвртастог облика кованог за време императора Александра Севера, нађено је више очуваних примерака оруђа и предмета од керамике.

НАЈВЕЋА КОЛИЧИНА УРАНА

Недавно је бродом из Сан Франциска извезена највећа количина урана намењена у мирнодопске сврхе. Цела количина је послата Западној Немачкој за атомску електричну централу која се гради у граду Келну.

СВЕ ЈЕ КОРИСНО...

Две нове дробилице изграђене у Хамбургу сваког дана могу да претворе 400 тона отпадака у шљаку. Топлота која се том приликом добија употребиће се за загревање извесних зграда у граду и за производњу електрике, а шљаком ће се насипати путеви и стадиони.

ЛЕЧЕЊЕ ЈАЈЕТОМ

Пре неколико месеци неки европски листови су писали о резултатима које је постигао мађарски лекар Кромпешер лечећи помоћу љуске јајета, а недавно је један француски истраживач из Динамовог института потврдио његове наводе. Износећи сопствено искуство стечено у лечењу недостатка калцијума у телу деце и одраслих, у случају рахитиса и јачег степена малокрвности, француски лекар је саопштио рецепт који препоручује.

Пошто се отстрани бела унутрашња скрама са љуске разбијеног јајета, љуска се добро опере, осуши, стуца и сипа у празну чашу у коју се исцеди повећи лимун. Поклопљена чаша остави се да стоји 48 сати, и за то време измућка 2—3 пута. Затим се раствор процеди у другу чашу, а друго свеже и, ако је могућно, оплођено кокошије јаје, добро опере, разбије, и беланце и жуманце ставе у њу, а љуска баци. У раствор се дода још кашичица меда, све се добро умути и пије наште срце још док је свеже умућено. То ваља чинити десет дана, па пет дана паузирати, и опет наставити, све док се не наврше два месеца. За то време се мора водити рачуна о јетри, мада она може да оболи у сасвим изузетном случају.

ФРАНЦУЗИ НА ГОДИШЊЕМ ОДМОРУ

Проценат француских грађана који сваке године одлазе на годишњи одмор није исти у свим градовима. Највише их одлази из Париза 72%, затим 62% из Анжеа, 56% из Нанта, 55% из Лиона, 48% из Тулузе, 37% из Лила и 31% из Марсеја.

СНИМЦИ СУНЧЕВИХ ПЕГА

Америчким научницима је пошло за руком да први добију јасно фотографије Сунчевих пега. Снимљене су из једног балона који је био послат у васиону прошле године. Међу пегама су установљене мале беле тачке за које се сматра да су експлозије гасова.

ГДЕ ЋЕ

Сваког дана се у Руру прикупи 3.500 тона кућног ђубрета. Већ сада се поставља као озбиљан проблем — шта ће бити за три године и како ће се пронаћи толики простор ван града на коме би оно могло да буде просуто.

КАМП-КУЋИЦА СЛИЧНА БУНДЕВИ

Оклоп од пластичне масе ове мале округле камп-кућице састоји се од осам кришака. Поставља се у плитко ископану рупу на камп терену. У унтрашњости се налазе три мале просторије: дневна соба која постаје ноћу спаваћа, кухиња и купатило. Простор испод кућице служи као остава. Конструктор је један немачки инжењер.

СУДИЈА И ОПТУЖЕНИ

На једном недавном суђењу у Бечу, водио се овакав дијалог између претседника суда и оптуженог.

— Господине претседниче, тражим да се моје суђење настави иза затворених врата (што на правничком језику значи: да публика и новинари нису присутни).

— Зашто иза затворених врата? изненадио се претседавајући.

— Зато што имам кијавицу!

Сва публика у дворани прсла је у смех, али је зато суд опоменуо оптуженог и ову неумесну шалу узеће му у обзир при изрицању пресуде.

НОВО СИНТЕТИЧКО ВЛАКНО

Један лењинградски институт израдио је нову врсту синтетичког влакна названог „винол" које је, за разлику од свих досадашњих синтетичких влакана, веома хигроскопно. Наиме, винол упија до 30 отсто влаге и због те своје особине сличан је лану, вуни и памуку. Брзо се суши и веома је еластичан.

ПОДВОДНО ОКО

У Великој Британији су научници успели да конструишу „подводно око". Уређај омогућује да се са удаљености од 1600 километара контролишу сви подводни пловни објекти. Сматра се да је овај уређај после радара најреволуционарнији проналазак у овој области.

ТУНЕЛ У РАКЕТНОЈ БАЗИ

Тунел, ископан дубоко под земљом, повезује нови блок кућа у бази Едвардс у Калифорнији — са простором за испаљивање ракета. Кроз њега су провучене жице и уређаји који преносе податке о температури, вибрацијама, притиску и другом, приликом испаљивања ракете.

МОШЕЈЕ БЕЗ МИНАРЕТА

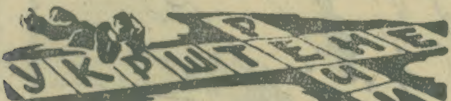
Нове мошеје у Египту неће имати уобичајена минарета, тако добро позната у муслиманским земљама. Мујезин више неће са витког минарета пет пута на дан позивати вернике него ће у ту сврху служити гласноговорник.

УНИВЕРЗАЛНА ОЛОВКА

Нови модел универзалне оловке направљен у Немачкој омогућава не само писање по папиру, металу, порцелану, камену, кожи, каучуку и синтитичким материјама, већ може да пише и у више боја: црвено, плаво, зелено, браон, црно и бело.

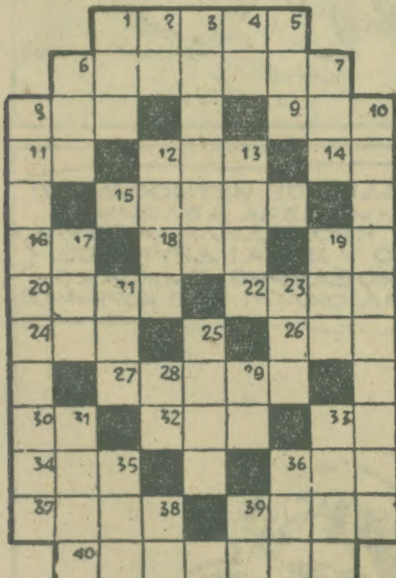
У СВАКОЈ СОБИ

Свака соба у хотелу од 250 соба који се налази на железничкој станици Кингс крос у лондонском ситију имаће свој телевизиски пријемник.

Водоравно: 1) област у Француској; 6) наша планина; 8) град у Немачкој; 9) присвојна заменица; 11) првак; 12) острво на Јадрану; 14) два сугласника; 15) острво на Јадрану; 16) коњ; 18) предлог; 19) иницијали нашег књижевника; 20) острво на Јадрану; 22) драма од Стриндберга; 24) град у Француској; 26) област на Сицилији; 27) фока; 30) хемиски знак за натријум; 32) предлог; 33) два слова; 34) трећи степен; 36) наша златоносна река; 37) планина у Грчкој; 39) недостатак; 40) египатски споменик.

Усправно: 1) град у Француској; 2) упитна речца; 3) грађевине; 4) хемиски знак за алуминијум; 5) целокупан; 6) врста дрвета; 7) проналазач парне машине; 8) град у Мароку; 10) држава у Европи; 12) салаш са знатно развијеним сточарством; 13) мање узвишење; 17) једноцифрен број; 19) језеро у Турској; 21) врста женског гласа; 23) боја коже; 25) острво на Јадрану; 28) место у Србији; 20) слово старословенске азбуке; 31) једно превозно средство; 33) борна кола; 35) врста варива; 36) домаћа животиња; 38) повратна заменица; 39) лична заменица.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) Лаос; 3) Тангер; 7) Јорк; 8) тас; 10) ирвас; 12) б. п.; 13) арик; 15) ан; 17) Азори; 19) Нат; 21) инат; 22) тајфун; 24) Тара, 25) Сар; 27) Алида; 29) ца; 30) мапа; 32) Г(устав) К(рклец); 34) Радан; 36) Арг; 38) рага; 39) Корана; 41) тета.

Усправно: 1) ларва; 2) Анкара; 3) ог; 4) сет; 5) тор; 6) Раб; 7) Јинан; 9) Сплит; 11) Сизиф; 14) конус; 16) Натал; 18) ранац; 20) Тарим; 23) Јадар; 24) тајга; 26) Рајна; 28) апарат; 31) Адана; 33) Крк; 35) ага; 37) Гот; 40) ре.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

МАЛИ ПРЕПРЕДЕЊАК

— Дајте ми један литар лака, — рече дечак пружајући празну кантицу. Трговац је напуни и затражи:

— То кошта 10 динара.

— Тата је казао да ће вам га платити идуће недеље.

Љут, трговац који није волео вересију, узе кантицу, изручи лак у свој суд са лаком и врати је празну.

Малишан завири у кантицу и обрадова се:

— Таман колико је потребно да прелакујем колица.

НЕ МОЖЕ СЕ ПОКРИТИ ДЕСНОМ НОГОМ

Једну ствар види свако мада није толико велика и тако упадљива. Нико је не може потпуно да покрије својом десном ногом.

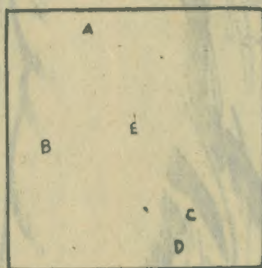
Ако не можете да смислите сами одговорићемо ми.

(То је лева нога коју нијðан човек не може потпуно да покрије десном).

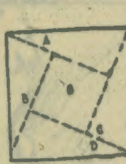
Креолин је:
- хаљина
- врста уља
- минерал
- место у Америци

Креолин је црвеносмеђа течност налик на уље по мирису слична катрановом. Водени раствор беo је као млеко. Употребљава се за дезинфекцију и за хируршке потребе.

ТРИ КВАДРАТА! ОД ПЕТ ДЕЛОВА...

Од првог квадрата треба направити три а један ће шта више, бити и већи него он.

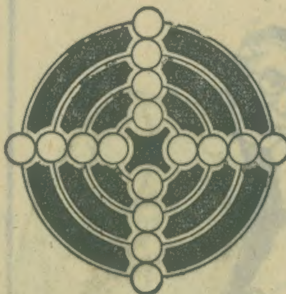

Са четири пресека треба га тако поделити на пет делова али тако да сваки има по једно слово од А—Д. Дакле од пет делова направити три квадрата! Уз неколико пакушаја успећете.

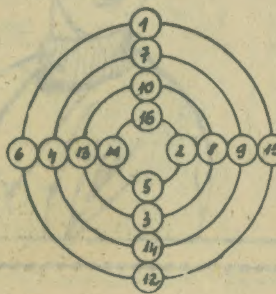
Бели картон

Узмимо једно парче белог картона и још једно у коме је исечен један квадратни прозор. По површини су оба комада иста ако се из другог одузме изрезани квадрат. Како ћете га поделити да бисте се уверили да су једнаки и саставили површину колики је бели правоугаоник?

БРОЈЕВИ

Нека свако на свој начин упише бројеве од 1—16 у 16 малих кругова тако да када се бројеви из низа од њих четири сабере изнесе исти збир, као остала три! Овај исти збир треба да се покаже и кад се саберу четири броја на истом великом кругу, што значи да ће и збирови на сва четири велика круга бити исти.

... желудац камиле, који је подељен на три дела, може

да прими више од 200 литара воде.

... у 13 и 14 веку игра слична фудбалу била је веома омиљена у Енглеској. Играна је грубо, готово брутално, тако да је 1314 године владар Едвард II забранио фудбал „на молбу очева чији су синови у игри рањавани и трговаца којима су играчи наносили велику штету".

... осушене и пресоване урме могу дуго да се одрже. Бедуини их чувају у овчијим или козјим кожама. Пошто је урма Бедуинима главна залиха хране, то је они с правом називају пустињским хлебом.

... помоћу нарочитих микрофона уловљен је глас огром-

ног кита-кашалота који достиже тежину од 70 тона. Његов глас потсећа на цичање миша.

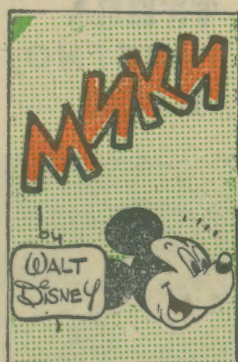
... игра хокеј добила је име по старој француској речи „оке" (hoquet) која је означавала пастирски штап. Хокеј на трави појавио се у Средњем веку најпре у Француској, док су у Старом веку за њега знали још Персијанци и то 2000 година пре наше ере.

... у Калифорнији је недавно умро 45-огодишњи Артур

Кнор који је важио за најдебљег човека на свету: имао је 500 килограма.

... клизањем као спортом први су се почели бавити Шкотланђани. Већ 1642 године у Единбургу је постојао клизачки клуб са завидним бројем чланова. Прва олимписка такмичења у уметничком клизању одржана су 1908 године на олимпијади у Лондону.

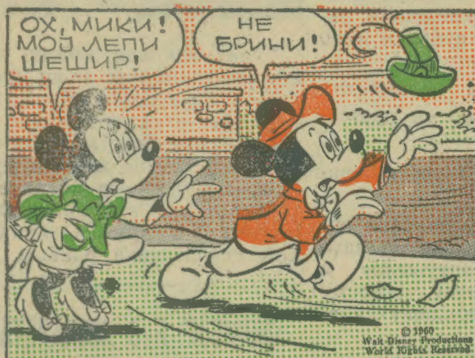

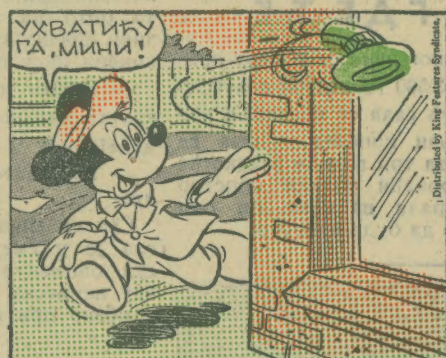

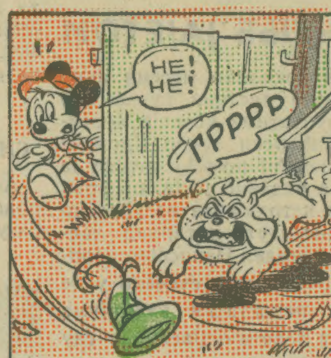

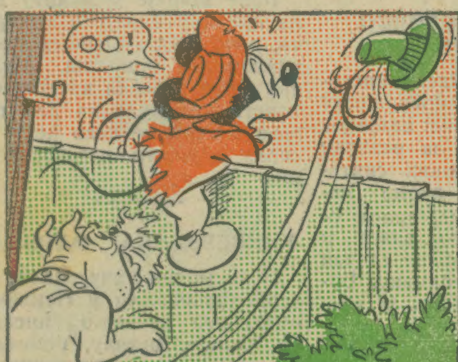

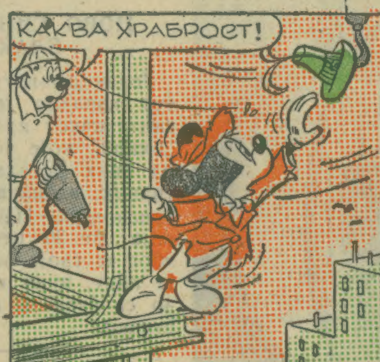

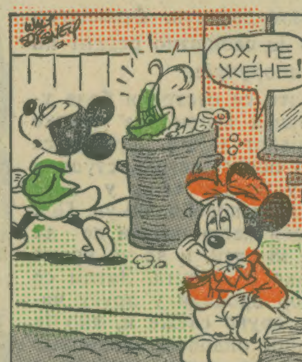

БИО ЈЕ САМ

— Ујка Пајо, пао сам и цело колено огулио — жали се Влаја.

— Је ли те болело? Сигурно си плакао?! — питао је ујка Паја.

— Плакао?! Зашто! Па био сам сам.

ТО ЈЕ БАР ЈАСНО

Учитељ пита Влају:

— Кажи ми шта ти замишљаш под висећим мостом?

— То је бар јасно: воду!

ЗАШТО ПЛАЧЕ

— Дала сам ти, Гајо, велики сендвич са шунком, а ти

опет плачеш, — каже тетка Белка Гаји.

— Јесте, али ... али ... кад год загризем он постаје све мањи, — наставио је да кука Гаја.

ПИТАЊА И ОДГОВОРИ

Кад настаје лапсус?
Ко је Диплар?
Шта је бактериоза?
Шта је Чулин?
Шта је кундул?

ОДГОВОР:

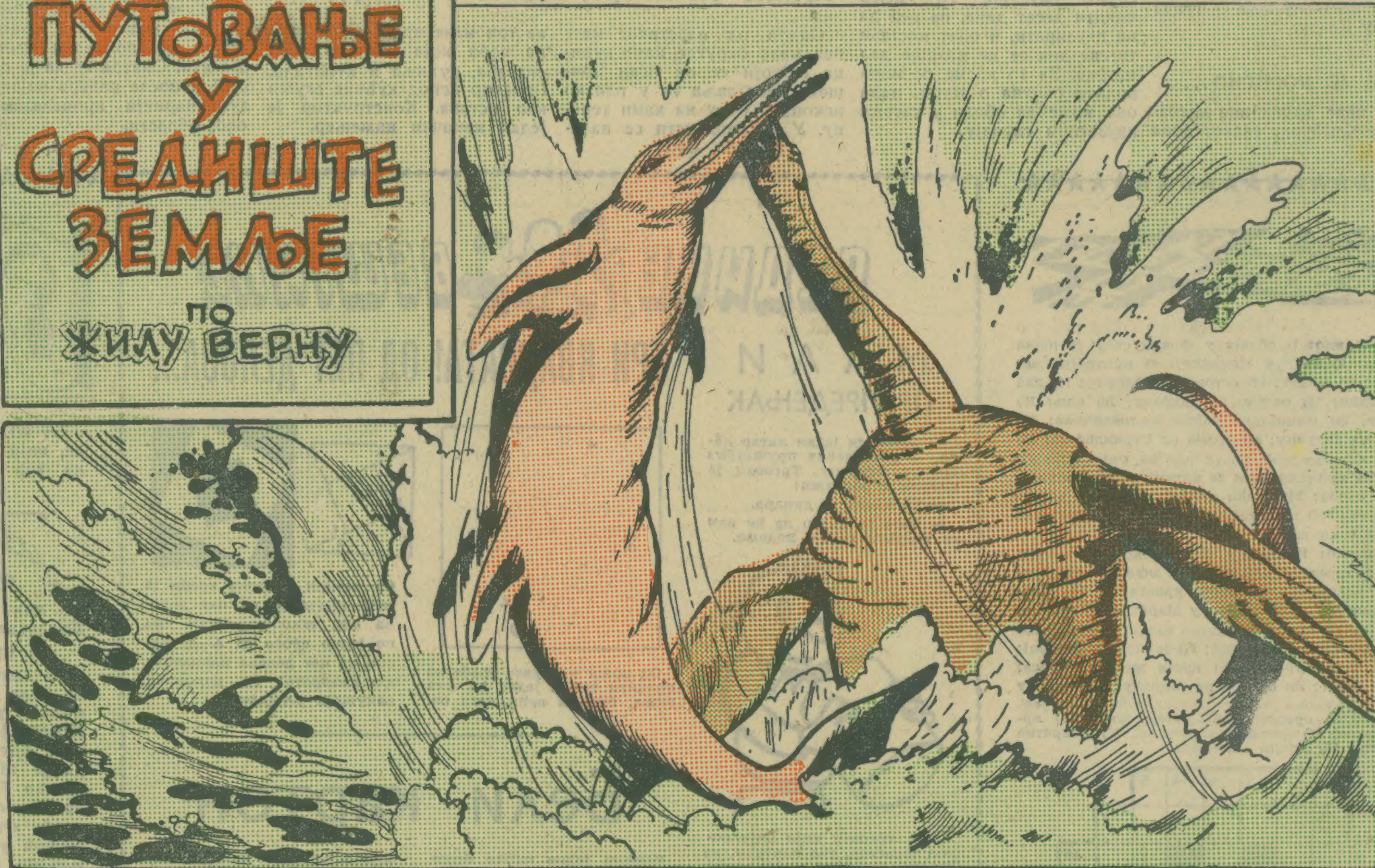
ЛАПСУС је нехотична грешка при говору или писању. Настаје као последица „аутоматизације", када не обратимо потпуну пажњу на сваку реч коју пишемо или изговарамо. Лапсус је и када палимо светлост дању као да је мрак или тражимо у џепу кључ пред туђим вратима. Али такође и када кажемо: врућа страшина уместо страшна врућина., или напишемо песан пас место бесан и слично.

ДИПЛАР је свирач на диплама (двострукој свирали). Док му стадо пасе у осамљеним брдима он се забавља свирањем које, наравно, сам импровизује по слуху. Понекад поред свирања на диплама са мехом може и да запева али притом мора да дише на нос а да сав ваздух издише кроз уста.

БАКТЕРИОЗЕ су биљне болести проузроковане бактеријама а оне које су настале услед гљиве називају се микозама. Бактерије продиру у биљку преко рана или путем стома, а од њих биљка труди, лишће и плодови се опегају или цела биљка увене.

ЧУЛИН је река у Западном Сибиру, десна притока Оба. Дуг је 1775 километара, а при високом водостају је плован од ушћа до око 1000 километара ка извору.

КУНДУЛ је домородачки чамац у Аустралији. Израђен од коре дрвета и учвршћен попречним гредицама он може да прими по десет људи који веслају дугим моткама.

АЛИ ВИДЕЛИ СМО ИХ ВИШЕ!
НЕ! ЈЕДНО ЈЕ ИХТИОСАУРУС, КОЈИ ИМА ЛЕЂА ДЕЛФИНА, ГЛАВУ КРОКОДИЛА, А ПЕРАЈА КАО У КИТА! ДРУГО ЈЕ ПЛЕЗИОСАУРУС, ЗМИЈА КОЈА ИМА ОКЛОП КАО КОРЊАЧА!
19

Одговорни уредник Стојиљко Стојиљковић Београд, Македонска 31. — Издаје и штампа „Политика" штампарско-издавачко предузеће Београд, Македонска 31. Текући рачун број 101-707/1-82. Поштански фах 124. — Претплата за нашу земљу: годишња 900, полугодишња 450; за иностранство: годишња 1.200, полуг... 600 дин. Рукописи се не враћају.